

Tekerj egy jó célért!

Tíz projekt támogatható



Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Április 2. az autizmus világnapja

A világnap célja tudatosítani az emberekben, hogy az autisták itt élnek közöttünk, és még ha bizonyos helyzetekben furcsán, illetve kiszámíthatatlanul viselkednek is, azáltal, hogy a közösségben megértően, türelemmel, elfogadóan viszonyulunk hozzájuk, sokat segítünk nekik abban, hogy be tudjanak illeszkedni. A spektrumzavar jellegzetesebb jeleiről, a korai diagnosztizálás jelentőségéről, valamint az autisták beilleszkedési esélyeiről Vargancsik Iringó szociálpedagógussal beszélgettünk.

5.

ADHD-képzés marosvásárhelyi szakembereknek

Az ADHD (hiperaktivitás és figyelemzavar) esetén alkalmazható legújabb terápiás lehetőségekkel ismerkedhetnek meg a szakemberek azon a képzésen, amelyet március elején szervezett a marosvásárhelyi Srita Egyesület és a Bíbola Fejlesztő- és Képzőközpont a Bethlen Gábor Alap támogatásával. Az online képzést dr. Csiky Miklós gyermekgyógyász, gyermekpszichiáter, a magyarországi Bethesda Gyermekkórház ADHD Ambulanciájának orvosa, a téma szakértője tartotta.

6.

A járvány miatt idén tavasszal sem kerekedhet fel közösen a bicikliutak szükségességét hirdető marosvásárhelyi „kritikus tömeg”. A kerékpáros megmozdulást kezdeményező Maroszéki Közösségi Alapítvány a tavalyi forgatókönyv szerint egyének, családok, illetve szűkebb csoportok számára szervezi meg április 17-én és 18-án a Tekerj egy jó célért! nevű jótékonyági akciót.

Nagy Székely Ildikó

A bringásoknak – de nem csak nekik – szóló adománygyűjtésről szerda délelőtt tartottak online sajtótájékoztatót az illetékesek. A virtuális térben a támogatásra váró tíz projektet mutatták be.

A Marosvásárhelyi Down Egyesület nappali központja felújítására és felszerelésére gyűjt. A beruházás hiánypótló, a Down-szindrómás fiatalok számára ugyanis az iskola befejeztével semmilyen oktatási formában nem találhatók a fejlődésüket, társadalmi beilleszkedésüket segítő foglalkoztatási műhelyek. A projekt költségvetése 5000 lej.

(Folytatás a 4. oldalon)

Fotó: Nagy Tibor



OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyermekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Világjárvány és egyenlőtlenségek

Antalfi Imola

Az idei egészségügyi világnapon az Egészségügyi Világszervezet (WHO) felhívását és egyezményét a biztonságos, hatásos és megfizethető vakcinákhoz, gyógyszerekhez és diagnosztikai eszközökhöz való egyenlő hozzáférés biztosításáról közel harminc államfő írta alá, köztük Klaus Iohannis is. A koronavírus-világjárvány az elmúlt 80 év legnagyobb kihívása, és éppen ezért elengedhetetlen az államok összefogása, az egészségügyi ellátórendszerek megerősítése, csak így lehet szembenézni a jövőbeni újabb kihívásokkal, felkészülni a vészhelyzetekre – figyelmeztet a WHO.

Az egy éve kezdődött, bizonytalan ideig tartó világjárvány megmutatta, mennyire sérülékenyek a különböző országok egészségügyi rendszerei, mennyire gyorsan képesek a kormányok reagálni, és átvezetni az egészségügyet. Ha Florin Cîțu miniszterelnök üzenetét tekintjük, akkor egyértelmű, hogy Romániában jelenleg nem beszélhetünk funkcionális egészségügyi rendszerről. A kormányfő ugyanis azt mondta: az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés a funkcionális egészségügyi rendszer meglétét feltételezi.

De ne sarkítsunk ennyire. Az viszont tény, hogy az egészségügyi ellátáshoz, szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőség között mely szakadék tátong a vidék és a város között. Míg utóbbiban tömörülnek

(Folytatás a 3. oldalon)

ÁPRILIS

8., csütörtök

A Nap kel
6 óra 50 perckor,
lenyugszik
20 órakor.
Az év 98. napja,
hátravan 267 nap.

IDŐJÁRÁS

Havazás várható

Hőmérséklet:
max. 7 °C
min. -1 °C

~Isten éltesse!

Ma DÉNES,
holnap ERHARD napja.
ERHARD: germán eredetű,
összetett név, amelynek jelen-
tése: becsület és erős.

VALUTAÁRFOLYAM BNR – 2021. április 7.	
1 EUR	4,9168
1 USD	4,1372
100 HUF	1,3654
1 g ARANY	231,0969

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 9-14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0742-828-647

Megyei hírek

Tizenöt település került vörös tartományba

A Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság április 6-án közzétett adatai szerint a koronavírussal fertőzöttek száma 15 településen haladja meg a 3 ezreléket. Szász-nádason 29 személy esetében mutatták ki a fertőzést, s ezzel megyei szinten ebben a községben a legnagyobb, 9,48 ezrelékes a fertőzöttségi arány. Hat ezrelék fölötti az esetszám Görgényoroszfaluban és Marosbogáton is, ehhez az értékhez közelít Marossárpatak és Kozmatelke. Négy ezrelék fölötti a pozitív esetek száma Tekén, Szászrégenben (161 eset) és Nyárádtőn is. Marosvásárhelyen jelenleg 585 személynél mutatták ki a koronavírust, a fertőzöttségi ráta itt 3,95 ezrelék. Három ezrelék fölötti értéket regisztráltak még Vajdaszentiványon, Gernyeszegen, Kórodszentmártonban, Dicsőszentmártonban (82 eset), Balán és Maroskecén.

349 munkahelyet ajánl a munkaközvetítő

A Maros Megyei Munkaközvetítő Hivatal erre a hétre 349 munkahelyet hirdetett meg. Az álláskereső az intézmény Facebook-oldalán tájékozódhatnak a megye településein levő munkalehetőségekről. A cégek textilipari munkást, áruozgatót, lakatos, asztalost, pincért, csomagolómun-kást, eladási ügynököt, mérnököket alkalmaznak. Maros-vásárhelyen postásokat is keresnek. A munkaközvetítő a legtöbb munkahelyet szakképzetlen munkásoknak ajánlja.

Marosvásárhelyen elkezdtek a rágcslóírtást

Április 6-ától, keddtől a marosvásárhelyi Közterület-kezelő Igazgatóság a Coral Impex Kft.-vel együttműködve elkezdte a rágcslóírtást. A szakemberek konténereket helyeznek el a közterületeken, amelyek a rágcslóírtásnál alkalmazott vegyi anyagokat tartalmaznak. Ezeket megfelelőképpen megjelölik, és körülbelül három hétig a közterületen hagyják. A rágcslóírtásnál használt szerek az Egészségügyi Minisztérium által engedélyezettek, és alacsony mérgezési csoportba tartoznak. Ennek ellenére felkér a állattulajdonosokat, legyenek figyelmesek, és kerüljék el azokat az övezeteket, ahova a szereket kihelyezték. A rágcslóírtás április végéig tart.

Közüti balesetek

Két közüti balesetet jelentett a vészhelyzeti felügyelőség szerdán reggel. Az egyik a Fehéregyháza és Héjjasfalva közötti országúton történt, egy személygépkocsi kisodródott az úttestről, és egy villanyoszlopnak csapódott, ami kidőlt. A 39 éves gépkocsivezető könnyebb sérülést szenvedett, nem szorult orvosi ellátásra. A másik Szászrégenben, az Abafáji úton történt, ahol három személygépkocsi ütközött össze. A baleset után az utat mindkét irányban le kellett zárni.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Múlt héten csütörtökön egészen szűk körben, meghívottak, szülők részvétele nélkül nyolcvanhárom diákot avattak felnőtté a szovátai középiskola udvarán.

„Hiszem, hogy életünk útján néha olyan mérföldkövekhez érkezünk, amelyek mély nyomot hagynak bennünk, és más emberként folytatjuk az utat. Talán az út is változik, és az emberek is, akikkel az utazás során találkozunk. Ez a mai esemény is egy mérföldkő a fejlődéseink útján. A felnőtté válás mérföldkővé kötelezettségek és felelősségteljes döntések vannak, amelyek által közösségünk fontos tartópilléreivé váltok. A közösség, amely számít rá, a családoké, amely felnevelt, a városé, amely értetek fejlődik” – fejtette ki az ünnepi pilanatokban Fülöp László Zsolt polgármester, hozzátéve, hogy a városvezetés a fiatalokért dolgozik, és tesz meg mindent annak érdekében, hogy ők a boldog és elégedett itthon maradást válasszák az idegen utak és emberek helyett. „Nehéz, embert próbáló időszakok, mint amilyet most

Felnőtté avatás Szovátán



Fotó: Fülöp László Zsolt közösségi oldala

is élünk, sajnos, mindig lesznek életetek során. Meg kell tanulni ezzel élni, elfogadni azt, amit nem tudunk megváltoztatni, és küzdeni azért, amit jobbá tehetünk!” – javasolta az előjáró az idén záróvizsgára álló fiatalokat, akiknek a városvezetés részéről nyitottságot ígért, továbbá Istentől kért számukra tisztánlátást, értelmet, és hogy „tanítson meg benneteket az útra, amelyen járatok kell”. (grl)

Ajánló

Megjelent a Székely Gazda áprilisi száma

A Hargita Népe napilap havi agrármagazinja, a Székely Gazda legfrissebb, áprilisi számának tartalmából:

Értéket teremtenek, gazdapartnereket keresnek címmel János Ferdinánd kertészmérnökkel, a két éve megalakult, csikmadarasi székelyű Ribon Natúr Szövetkezet vezetőjével készült interjú. A beszélgetésből kiderül, hogy a bogyós gyümölcsök termesztésére, feldolgozására és értékesítésére szakosodott szövetkezet keretében milyen üzleti, együttműködési lehetőségeket kínálnak a fekete ribizli, a csipkebogyó, más bogyós gyümölcsök termesztésére vállalkozó gazdáknak.

Hosszú távon jó befektetés a baromfitenyésztés – vallja Péter Zsolt homoródszentmártoni baromfitenyésztő, aki Nagyálmos Ildikó riportjában a bajnoki címet eredményező hobbijába, a profi szinten üzött postalgalambászatba is betekintést enged.

A Hargita megyében működő mezőgazdasági szakiskolákat bemutató sorozatban ezúttal Felcsík meghatározó ag-



rároktatási központjába, a csikdánfalvi Petőfi Sándor Szakközépiskolába látogattak el. Bíró István *A gazdálkodást igenis tanulni kell* című írását az áprilisi Székely Gazda 11-14. oldalain olvashatják.

Szép pénz fial a mangalica – Sinka Arnold falugazdász, nyikómalomfalvi mangalicatenyésztő egyfajta hangos kalkulációt készítve vette számításba bevételeit és kiadásait. A mangalicán megvalósítható nyereség több mint meglepő. Részletek a lap 15. és 16. oldalán.

A méhészeknek szóló rovatban Zöldi István csikszéki mézlovag ezúttal a kaptárakban lapuló tünetmentes gyilkos betegségről, a nozemózis különböző válfajairól ír. Suba Kálmán falugazdász azokra az aktuális, tavaszi legelőkarbantartási tennivalókra hívja fel az állattartók figyelmét, amik a legeltetési szezon megkezdése előtt esedékesek.

Olvassák, forgassák haszonnal a Székely Gazdát! Domján Levente, a Székely Gazda főszerkesztője

Júniustól visszatérhetünk a megszokott életünkhöz? – kiderül az Erdély TV műsorából

A hazai vendéglátóipar képviselői a járványügyi korlátozások miatt elszenvedett károkért kárpótlást kaphatnak. Florin Cițu miniszterelnök szerint már június elejétől visszatérhetünk a normális élethez. Hogy milyen feltételek mellett, és mikorra várhatók a lazítások, kiderül az Erdélyi Magyar Televízió **Mérlegen** című műsorának legújabb ki-

adásában. Jakab Orsolya szerkesztő-műsorvezető vendége Nagy Zsolt, a Niro Invest vállalat vezetője, akivel a hazai vendéglátóipar talpra állásának lehetőségeit, illetve a gazdaság növekedési előrejelzéseit is megvitatják. Követhető a műsor csütörtökön este 8 órától az Erdély TV képernyőjén és Facebook-oldalán.

RENDEZVÉNYEK

Ariadnae XXV.

Jubilál a Maros megyei textilművészek Ariadnae rendezvénysorozata. A Romániai Képzőművészek Szövetségének Marosvásárhelyi Fiókja 25. alkalommal rendezi meg a hagyományossá vált országos kiállítást. A Kultúrpalota Art Nouveau Galériájában tekinthetők meg a tíz megyét, illetve kulturális központot képviselő több mint félszáz textilművész Hagyomány – kutatás – kísérletezés címszó alatt született alkotásai. A tradicionális faliszőnyegek, újtító kárpitok, tértexilek és minitexilek színes gyűjteményét április végéig lehet megnézni, a járványügyi előírások betartásával.

Versmondó és versklipverseny

Az idén is meghirdetik a Nemzeti Színház és a Magyar Versmondók Egyesülete versmondó és versklipversenyét, a Nemzeti VERSenyt, amelyre április 30-ig várják a benevezéseket. A tavalyi verseny élő szuperdöntőjét novemberben a rendkívüli jogrend életbe lépése miatt el kellett halasztani, az idei verseny azonban elindul, az elődöntő és a középdöntő online zajlik. Októberben, ha a járványból kilábal a világ, a budapesti Nemzeti Színház színpadára léphetnek az V. és VI. Nemzeti VERSeny legjobbjai. További információk a www.vers.hu/nemzetiverseny2021 oldalon és a verseny Facebook-oldalán.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroksa, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujas.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.



642357800069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Pozitívan fogadta az Európai Bizottság a kulturális örökséget hasznosító tervezetet



Forrás: RMDSZ

„Románia legnagyobb, kulturális örökséget hasznosító projektjét mutattam ma be az Európai Bizottságnak. Nagy öröm, hogy a Bizottság szakértői az informális egyeztetés során nyitottak voltak a javaslatainkra, optimisták vagyunk, hogy ezáltal közelebb kerülünk ahhoz a 400 millió eurós támogatáshoz, amely a kulturális örökség hasznosítását, népszerűsítését és a turizmus fellendítését célzó projektek megvalósítását segíti elő” – közölte a jó hírt *Hegedüs Csilla*, az európai alapok minisztériumának államtitkára.

A kulturális örökség hasznosítása érdekében a tervezet 14 kulturális örökségvonalat tartalmaz: az elnyomás és konfliktus kulturális útvonala, a kisvasutak útvonala, technikai múzeumok útvonala, kastélyok útja, erődtemplomok útja, fatemplomok útja, bojárházak útja, moldvai kolostorok útja, erdélyi kúriák útja, népi feredők útja, Szent László út, limes útja, hagyományos gasztronómia útja, a bor útja.

„Ezeknek a kulturális és természeti útvonalaknak a kialakítása fontos része a turizmus fellendítésének. Ezeknek köszönhetően új munkahelyek jöhetnek létre, főleg a fiatalok

számára, piacot teremtünk a helyi termékeknek. Emellett fontos részét képezi a terveknek az is, hogy olyan embereket képezzünk, akik fogadják a turistákat, és szakszerűen gondoskodnak arról, hogy igazi élménnyé váljon a kulturális és természeti örökség meglátogatása. Mindez illeszkedik az RMDSZ vállalásai közé, hiszen kiemelt célunk új munkahelyek létrehozása és a kisvállalkozók támogatása” – részletezte az államtitkár. Hozzátette, hogy a tervek szerint mindegyik útvonalnak lesz egy digitális komponense is, emellett pedig a virtuális valóság adta lehetőségeket is ki akarják használni.

„Sok a munka még, hiszen a bizottság szakértőinek véleménye alapján módosítanunk kell a tervezetet. Miután a kormány is elfogadja az országos helyreállítási tervet, a Bizottsággal való hivatalos tárgyalások után a következő lépés Románia kulturális turizmusra vonatkozó stratégiájának kidolgozása, majd egy munkacsoport létrehozása, amely eldönti, hogy konkrétan melyek azok az értékek, amelyek bekerülnek egy-egy útvonalba” – mondotta *Hegedüs Csilla*.

(RMDSZ-tájékoztató)

Az immunitásról és a címerekről

Kénytelen vagyok azzal kezdeni, amivel a legkevésbé szerettem volna. Ugyanis visszatért a tél. A gólyák már két tojás fölött örködnek a behavazott, felfrissített fészekben. A kamera pártatlanul objektív. Ma reggel tehát havas városkép fogadott, minden fehér volt és válszínűtlenül csendes. Ebbe nagymértékben belejátszik az a tény, hogy zajlik a tavaszi, horribile dictu: húsvéti vakáció, és a kisiskolások számára ez meghosszabbodik, miniszteri döntés nyomán, szinte öt hétre. De „semmi vész, akire a párt vigyáz”, mert majd a nyári szünetből nyisszantanak le arányosan ugyanannyit. Ezzel szemben a különböző repülőtársaságok egymás sarkára taposva ajánlkoznak, kínálnak, csábítanak Egyiptomba és/vagy Törökországba, ahol a jelek szerint nincs vírus, nincs korlátozás, maszkviselés, ezen országok felett, és a turisták, reménybeli nyaralók, tengerparti partik fölött a gondviselés honol. Akár tetszős jelmondatot is lehetne belőle faragni, ami – időnként műsorát megszakítva – minden tévében a reklámfelületen megjelenik: Maszkviselés – gondviselés. Vagy megfordítva.

Mindenfelé (úgy értem, a szerencsésebb és civilizált országokban – rendszerfüggetlen megjelölés) megindult a roham, mikor ki és hogyan éri el a szükséges átoltságot, azt a kritikus és hönáhitott pontot, amikor kialakul a nyájimmunitás.

Ez például egy új szó, amely nem szerepelt a művelt és világra figyelő átlagemberiség szókincsében. Ez egy virológiai szakszó. Persze, lehetnek kifogásaink a szóösszetétel első tagja ellen, ugyanis mi (én, te, ő) és ti és ők sem tekinthetők bizonyos szempontból nyájnak. Akkor ugyanakkora fantáziával mondhatnók már csordaimmunitásnak vagy az Alföldön és Argentínában gulyaimmunitásnak, sőt a bűnözők esetében, akiket megillet a bíróság előtt az ártatlanság vélelme, bűnügyi és orvosi szempontból pedig a bandaimmunitás. Van még ezenfelül csoportimmunitás –

kiscsoportos, nagycsoportos immunitás – óvodákban, van rajzimmunitás és kondaimmunitás (itt meghagyom a szabadságot kinek-kinek, hogy arra vagy azokra gondoljon, akiket nem szeret, a politikai korrektség jegyében azonban nem nevezem meg a konda tagjait, jellegét). És folytathatnánk az osztályimmunitással és a rétegimmunitással, ami a szociológiai szakszótárt gazdagítaná.

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

*Én úgy gondolom – ezért is választottam ezt a formát, mert így szabadon kifejtethetem a véleményrovatban véleményemet: nevezüik bátran **tömegimmunitásnak**, ami mégiscsak emberek, egyedek, egyéniségek és közeimberek, alattvalók és kiváltságosak nem sértő sokaságát jelenti.*

Különbön az immunitás kifejezéssel először a feudalizmus (jó, legyen – a hűbériség) tanulmányozása közben találkoztam, talán másodéven. Rég volt, akkoriban ezt a marxista történelemtudomány és világfelfogás negatív értelmében használta, olyan emberek egy rétegét, csoportját, társaságát, társadalmi kategóriáját, illetve annak kiváltságát értette alatta, akik nem fizettek adót, akik a király (a központi hatalom) parancsaival, rendelkezéseivel vígan dacolhattak, ezzel is növelve a hűbéri társadalom közmondásos anarchiáját. És ha még ehhez hozzáveszem a pallosjogot, akkor ott áll előttünk teljes fényben és pompájában a sötét középkor.

Innen már csak macsakugrásnyi választ el – hálával tartozom az önkéntelen célra irányultságomnak –, hogy egy másik középkori maradvánnyal foglalkozzam, amely ma is divik magán- és közületi színtereken egyaránt. A címerviselés. Ezúttal nem az arisztokrácia címerpajzsairól szerettem volna írni – de közbeszólt a havazás –, hanem arról, hogy a minap arra vetemedtem, hogy névjegygyűjteményem erdeiből kiváló-

gassam a polgármesterek, alpolgármesterek, prefektusok és közgyűlési elnökök, azaz a megyei önkormányzatok fejeinek névjegyét. Elég sok gyűlt össze, hála adományozóimnak – akiknek ezúttal is kérem tolmácsolni köszönetemet – Romániából, Magyarországról, Ausztriából, Szlovákiából és a volt jugók romjaiból, azaz most veszem észre, a Ferenc József-i Monarchia vonzáskörzetéből. A bürgermajsterek és prefektusok, megyei tanácselnökök a névjegy bal felső sarkába címet illesztenek. Rendszerint az államcímert. Ez a romániai polgármesterekre áll leginkább, a többiek igyekeznek a település hagyományos/újszerű címerét használni, ami áttételesen jelzi, hogy pontosan felismerték: a város vagy község azért használhat saját címet, mert jogában áll, tudatában van a ténynek: autonóm közösség az államon belül. Nem államhatalmi, hanem önkormányzati, választott, kisközösségi jelkép. Ezzel szemben a kilencvenes évek végéig a legtöbb romániai város polgármestere a névjegyére az állami címet nyomtatta, mert nem volt tisztában vele, hogy bár irtózik a román politika az autonómia szótól, az önkormányzat honi megfelelőjének használatától (autogovernare), ebben ugyanis elszakadást, szeparatizmust, országfeldarabolást mint ördögtől valót dolgot sejt, valójában a városi hatalom a (választó)polgároktól ered, ráruházták a polgárok mesterére a helyi közösség kormányzását, amit az önálló saját címerrel is ki lehet, szabad és talán kell is fejezni. A kétezres évek elejétől változik lassan a jelképhasználat, bár a rendszerváltozás után alkotott településcímerekben sok a heraldikai képtelenség és erőszakolt aktualizálás, de szerencsére már nincsenek beleszuszakolva magasfeszültségű távvezetékek és sarló meg kalapács búzakalászos címerkeretbe foglalva. Amúgy semmi bajom a vilányárammal és a búzával. Mindkettőt az emberi gondviselés biztosítja. Vagy isteni?

Ország – világ

1500 lejes ösztönző

Havi 1500 lejes reintegrációs ösztönzöt kapnak a szülők, hogy hamarabb visszatérjenek munkába – egy erre vonatkozó kormányrendelet-tervezetről is tárgyalnak a kormányban. Raluca Turcan munkaügyi miniszter elmondta: a havi 1500 lejes ösztönzőre azok lesznek jogosultak, akik gyerekük hat hónapos kora előtt visszatérnek a munkába. Az ösztönzést mindaddig folyósítják, míg a szülő gyermeknevelési szabadságra lenne jogosult. A tárcavezető szerint az intézkedést az indokolja, hogy a nyugdíjazásokkal és a születési arányszám csökkenésével mind kevesebb a munkavállaló a munkaerőpiacon. Ugyancsak ebből az okból a munkaügyi minisztérium növelni szeretné azon nyugdíjasok számát, akik folytatnák az aktív életet, és munkát vállalnának. Számításuk szerint a négy millió nyugdíjasból több mint kétszáz ezer személy döntött úgy, hogy a nyugdíjkorhatár elérése után is folytatja a munkát. (Agerpres)

Szociális támogatás kisnyugdíjasoknak

Megszavazta szerdán a képviselőház a 2020/115-ös sürgősségi kormányrendeletet jóváhagyó törvényt, amely szerint 180 lej értékű étkezési utalványt kapnak a 704 lejes minimális szociális nyugdíjban részesülő, 75 éven felüli személyek. A törvény értelmében a kizárólag meleg ételre költethető havi 180 lejű elektronikus kártyára folyósítják a kedvezményezettnek. A szociális támogatásra azok a 75 éven felüli személyek jogosultak, akik 704 lejes minimális szociális nyugdíjban részesülnek, valamint a szélsőséges szegénység kockázatának kitett hajléktalanok. A program költségeit európai uniós alapokból fedezik. A kedvezményezettek listáját a helyi közigazgatási hatóságoknak kell összeállítaniuk, illetve frissíteniük. Az ágyhoz kötött kedvezményezettek esetében az önkormányzatok keretében működő szociális szolgálatoknak kell gondoskodniuk a meleg étel házhoz szállításáról. A képviselőház döntő házként szavazott a tervezetről. (Agerpres)

5407 új koronavírusos megbetegedés

A legutóbbi tájékoztatás óta 5407 új koronavírusos megbetegedést igazoltak Romániában, több mint 39 ezer teszt eredményének feldolgozása nyomán – közölte szerdán a stratégiai kommunikációs törzs (GCS). A GCS szerint olyan személyekről van szó, akiknek korábban nem volt pozitív teszt eredményük. Az új esetekkel 988.624-re nőtt a járvány eleje óta diagnosztizált fertőzöttek száma Romániában. Közülük 885.710 személyt gyógyultnak nyilvánítottak. Ez idáig 6.878.550 RT-PCR koronavírusteszt eredményét dolgozták fel az országban, és 672.323 antigén gyorstesztet végeztek el. (Agerpres)

Koncert az egészségügyi világnapon

Koncertet adtak az aradi filharmonia fiatal zenészei a város két Covid-kórháza előtt az egészségügyi világnap alkalmából. A fiatal művészek hangszereikkel és kottáikkal előbb a tüdőkórház, majd a volt városi kórház – most Covid-kórház – előtti közterületen telepedtek le, hogy rögtönzött előadással kedveskedjenek az egészségügyi dolgozóknak. A koncerten klasszikus zeneművek csendültek fel, amelyeket tapssal haláltak meg a kórházak alkalmazottai. Dana Olár tüdőorvos a meglepetéskoncert után úgy nyilatkozott: a szolidaritás jelének tartja a zenészek gesztusát, főleg ebben az időszakban, amikor az egészségügyekre hatalmas nyomás nehezedik a nyilvános térben. Gigj Aiordăchioae sebészorvos arról számolt be, hogy több mint egy éve nem vehetett már részt a filharmonikusok koncertjén, minden napját a kórházban tölti. A művészek szintén megindultan nyilatkoztak az eseményről, mert – mint mondták – már jó ideje nem volt alkalmuk népes közönség előtt játszani. Nem ez az első eset, hogy az aradiak látványos gesztussal fejezik ki az orvosok iránti szolidaritásukat: április 1-jén például, a járványügyi intézkedések elleni tüntetésekre adott válaszként, virágokat vittek a legnagyobb aradi Covid-kórházhoz az egészségügyi alkalmazottaknak. (Agerpres)

Világjárvány és egyenlőtlenségek

(Folytatás az 1. oldalról)

mind az állami, mind a magán egészségügyi szolgáltatók, a szakrendelőktől a kórházakig, vidéken legtöbbször a családorvosi rendelő jelenti az egyetlen és legfontosabb ellátórendszert, szakorvosi, fogászati, kórházi ellátáshoz körülményesen férnek hozzá a falun élők. Az oltási kampányban is bebizonyosodott, az egészségügyi ellátórendszer, az ehhez való hozzáférés egyenlőtlenségei miatt a vidéki emberek nehezen jutnak a vakcinához, ezért a kormány az elkövetkező időszakban mobil egységeket küldene az elszigetelt településekre. Ha sikerült volna gyakorlatba ültetni a 2014–2020-ra kidolgozott országos egészségügyi stratégiát, akkor 2020-ban az egészségügyi szolgáltatásokat jelképező piramis alapját a közösségi ellátás jelentené, erre épülne rá a családorvosi, majd a szakorvosi, és végül a kórházi ellátás. Csak hogy ez a piramis továbbra is fordított.

Igy hát a kormányfő által megfogalmazott üzenetnek, mely szerint „szolidaritásra és felelősségtudatra is szükség van a lakosság és a hatóságok részéről egyaránt”, a második része tűnik fontosabbnak. Nemcsak a koronavírusal fertőzöttek, hanem a krónikus vagy akut betegséggel küszködők érdekében is.

Tíz projekt támogatható



Fotó: Karácsonyi Zsigmond

(Folytatás az 1. oldalról)

A Maros Megyei Salvamont Helyimentő Egyesület egy speciális utánfutót szeretne az egyesület keresőkutyái számára, a különféle káresemények, természeti katasztrófák helyszínére való szállításuk érdekében. Az utánfutó lehetővé tenné, hogy az ebek a legjobb formájukban érkezzenek a bajba jutottak felkutatásának helyszínére, és maximális szinten teljesítsenek. A kitűzött célösszeg 15.000 lej.

A Philothea Klub 15 hátrányos helyzetben levő fiatal nyári táboroztatásához várja a segítőkész kerékpárosok anyagi támogatását. Az ifjúsági tábor a tervek szerint augusztusban szerveznék meg, a szükséges keretösszeg 4500 lej.

A MuresMobil csapata a Dr. Bernády György Általános Iskola roller- és kerékpártárolóját szeretné befedetni, a környezetbarát közlekedési eszközök népszerűsítése érdekében. A projekt egy nagyobb folyamat első lépése, a végső cél, hogy a kezdeményezők az önkormányzattal együttműködve hasonló fedett tárolókat helyezzenek el minden marosvásárhelyi iskola udvarán. A célösszeg 5500 lej.

A megyeszékhelyi 6-os számú napközi otthon óvónői egy szenzoriális, úgynevezett „mezítlábas” ösvényt alakítanának ki a tanintézmény udvarán, amely a gyermekek egyensúlyérzékének, testtartásának javításában, a lúdtalp, valamint a gerincdeformitások megelőzésében töltene be fontos

szerepet, továbbá a talp reflexzónáit stimulálva az egész szervezetre jótékony hatást fejtené ki. A beruházás értéke 6000 lej.

A Yuppi Táborozgató Egyesület öt olyan család ingyenes táboroztatására gyűjt, ahol diabéteszes gyerek él. Mivel a Covid-19 súlyos, akár végzetes következményekkel járhat a krónikus betegek, a szóban forgó családok a pandémia kezdetétől fokozottan elszigetelődtek. A Yuppi Camp csapata a járványügyi előírások szigorú betartásával dolgozta ki a családi táborok programját, hogy biztonságos körülmények között nyújthassanak igazi nyári élményeket. A keretösszeg 5700 lej.

A cukorbeteg gyermekeket és fiatalokat karolja fel a Proactiv Transilvania egyesület is. Céljuk egyrészt támogatást nyújtani a diabéteszrel diagnosztizáltak kezeléséhez szükséges vércukormérők, tesztsíkok, illetve inzulinadagolók beszerzésében, emellett tájékoztatást tartani kisiskolásoknak a betegség megelőzéséről, a helyes táplálkozás és életforma szükségességéről. A kitűzött célösszeg 5700 lej.

A mintegy 150 gyermeket foglalkoztató Borsika Néptáncgyűttes Egyesület a minőségi néptáncoktatáshoz elengedhetetlen hangtechnika beszerzéséhez várja az adományokat. A projekt költségvetése 6000 lej.

A Divers Egyesület jelenleg 25 hátrányos helyzetű családnak kínál meleg ételt és szociális szolgáltatá-

sokat. Új projektjének célja a közegészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést – az egyéni tanácsadás mellett laboratóriumi vizsgálatot és gyógyszerek kifizetését – is biztosítani az említett családok számára, akik az egészségtudatos életmódról szóló csoportos tájékoztatókon is részt vehetnek. A célösszeg 5000 lej.



Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Együtt az egészségért

Segítsünk a cukorbeteg gyermekeknek!

A cukorbetegség különlegesebb életformát igényel. Folyamatosan figyelni kell arra, hogy milyen tápanyagokat viszunk be a szervezetünkbe, ahogyan azt is, hogy éppen mekkora a vércukorszintünk. Utóbbihoz pedig eszközök is kellenek: vércukorszintmérő és tesztsíkok vagy pedig szenzor. Ezek beszerzése viszont nem egy esetben komoly anyagi teher lehet. A Proactiv Transilvania egyesület segíteni akar, ezért gyűjtést szervez.

Nagy-Bodó Szilárd

Fontos megemlíteni, hogy a cukorbetegség számára Romániában az Egészségügyi Biztosítópénztár teljes egészében fedezi az inzulin, a vércukorszintmérő készülék és a tesztsíkok költségét, azonban az 1-es típusú cukorbetegség esetén egy



kiskorú 3 hónapra 400, egy felnőtt 200 tesztet kap, ami nem elégséges, vagyis szükség van arra, hogy kiegészítést vásároljanak. Ez pedig nem olcsó. A diabetológusok ajánlása alapján az 1-es típusú cukorbetegeknek naponta legalább négyszer kell megmérni a vércukorszintet, és ez azt jelenti, hogy a kiskorúak számára még csak-csak elég a teszt, de a nagykorúaknál kb. 50%-át fedezi. Nagykorú személynek számít mindenki, aki betöltötte a 18. életévét, nem veszik számí-

tásba, hogy az illető esetleg még valamilyen oktatási intézmény tanulója.

A másik gond a vércukorszintmérő készülék körül van. Az Egészségügyi Biztosítópénztár ezt is fedezi, és ha elromlik, a beteg újat kap, de ehhez orvosi papír kell. A cukorbetegnek háromhavonta járnak ellenőrzésre. Abban az esetben, ha a gép két héttel a kötelező ellenőrzés után felmondja a szolgálatot, a beteg kénytelen a saját zsebéből vásárolni egyet, függetlenül attól, hogy kiskorú vagy nagykorú.

A Proactiv Transilvania egyesület célja, hogy a cukorbetegséggel diagnosztizált gyermekek és fiatalok számára támogatást nyújtson, hogy be tudják szerezni a vércukorszintmérőt, a tesztsíkokat, az inzulinadagolót. Továbbá az iskolásokat tájékoztatják arról, hogy hogyan fedezhető fel idejében a betegség, ho-

A Little People Romania terápiás és oktatási tevékenységekkel támogatja a kórházban kezelt, daganatos betegségben szenvedő vagy krónikus betegséggel született gyerekeket. A projektidőszak alatt 60 terápiás foglalkozást végeznek, lelkiert nyújtva a gyerekeknek és hozzátartozóiknak a betegséggel vívott harcban. A projekt összértéke 3000 lej.

A projekteket támogatni kívánó biciklisek a TEKERJ (IOS, Android) alkalmazáson keresztül regisztrálhatnak a Tekerj egy jó célért! akcióra. Az applikáció segítségével megtalálják a pontszerző játék útvonalát, az ellenőrzőpontokat, kiválaszthatják és kifizethetik a részvételi csomagot. A rendezvény két napján az alkalmazás segít a város területén levő ellenőrzőpontok felkutatásában, illetve az itt található kódok beolvasásában. A kerékpárosok a pontokat április 17-én, szombaton reggel 9 órától április 18-án, vasárnap 20 óráig kereshetik fel, a tekerés kezdetétől öt óra áll a rendelkezésükre. A tombola idén sem marad el, illetve a kis biciklisek számára is igyekeznek minél vonzóbbá tenni a rendezvényt, számukra külön kezdőcsomag igényelhető – tudtuk meg *Gál Sándortól*, a Maros-zsíki Községi Alapítvány vezetőjétől. Gál Sándor azt is el-

mondta, hogy a tavaly 200-an regisztráltak a jótékonyági tekerésre, tegnapig hozzávetőlegesen 50-en neveztek be az akcióra. Adakozni természetesen kerékpározás nélkül is lehet, erről a Tekerj.org honlapról tudhatnak meg többet az érintettek.

Újra lesz bringás reggeli

Jövő héten, április 12–17. között zajlik a Breakfast4Bikers, azaz Bringás reggeli nevű akció, melynek szervezői kávéval és péksüteménnyel várják reggelente 7.30 és 9 óra között Marosvásárhely bizonyos pontjain a kerékpárral közlekedőket. Az akció célja a biztonságos biciklizés, illetve az ehhez szükséges felszerelés fontosságának a tudatosítása. A résztvevők egy online kérdőívet is kitölthetnek, amelyben a kerékpárutak infrastruktúrájával kapcsolatos ötleteiket juttathatják kifejezésre. A biciklisek hétfőn a Ștefan cel Mare utca és a December 1. út, kedden a Mărășești és a Köztársaság tér, szerdán a Dózsa György utca és az 1848. út kereszteződésénél, csütörtökön a Mátyás király téren, pénteken a főtéren, az Eldi pékség szomszédságában költöthetik el a villámreggelit. A szervezők idén először állandó pontokat is kijelöltek a város területén, ahol hétfőtől péntekig várják reggelenként a kerékpárosokat.

gyan előzhetők meg a szövődményei, illetve melyek a helyes táplálkozás és az egészséges életforma alappillérei.

A projekt arra törekszik, hogy a fiatalok időben megtanulják, átlásák a cukorbetegség okozta egészségi kockázatot, a kezelésének szükségességét, az egészségügyi szakemberek véleményének fontosságát. Minél többet megtudni a betegségről, és számos mérőszókkal támogatni az e betegség-

ben szenvedőket, ezáltal megkönnyítve a helyzetüket.

Kelemen Áron, az egyesület elnöke elmondta, a gyűjtés folytatódik a Tekerj egy jó célért! kerékpáros rendezvényen is, április 17–18-án, valamint az esemény oldalán is lehet adakozni. Az egyesület és a cukorbeteg gyermekek várják az adományokat a RO40BTRLRONCRT 0578459601 bankszámlára, illetve Revolut applikáción a 0741-436-367 telefonszámon.



A cukorbetegség kezeléséhez szükséges eszközök (illusztráció)

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Április 2. az autizmus világnapja

A közösség elfogadó hozzáállása könnyíthet a családok életén

Az ENSZ április 2-át 2007-ben nyilvánította hivatalosan az autizmus világnapjának. A világnap célja tudatosítani az emberekben, hogy az autisták itt élnek közöttünk, és még ha bizonyos helyzetekben furcsán, illetve kiszámíthatatlanul viselkednek is, azáltal, hogy a közösségben megértően, türelemmel, elfogadóan viszonyulunk hozzájuk, sokat segítünk nekik abban, hogy be tudjanak illeszkedni. A spektrumzavar jellegzetesebb jeleiről, a korai diagnosztizálás jelentőségéről, valamint az autisták beilleszkedési esélyeiről Vargancsik Iringó szociálpedagógussal beszélgettünk.

Menyhárt Borbála

Az autizmus spektrumzavar ma már a legtöbb esetben kétéves kor körül felismerhető, ami lehetővé teszi a fejlődési zavarra kidolgozott célzott, komplex korai beavatkozást. A szakemberek egyetértenek abban, hogy minél korábban ismerjük fel, és minél korábban kezdődik el a speciális segítségnyújtás, annál jobb lesz a kimenetele, és javul az életminőség az autisták és családjuk számára is – mutat rá dr. Simó Judit, az autizmus szakértőjének számító magyarországi gyermekpszichiáter *Az autizmus spektrumzavar korai felismerése a gyakorlatban* című cikkében.

– A mai fogalmi keretrendszerben az autizmusra jellemző tünetek/viselkedési formák rendkívüli sokszínűséget mutatnak, kimeríthetik a „klasszikus” autizmus képét, de utalhatnak egy lényegesen enyhébb, a korai fejlődési fázisban alig észrevehető állapotra is, amely gyakran elkerüli a szakemberek figyelmét. Különösen érvényes ez az intellektuális képességzavart nem mutató, jó nyelvi készségű gyerekeknél.

Még ma is gyakran találkozhatunk azzal a téves nézettel, hogy az autizmus diagnózisa 3-4 éves kor előtt nem állítható fel. Ma már tudjuk, hogy ez nincs így, bár a családok gyakran számolnak be arról, hogy aggodalmaik megfogalmazásakor sokszor ezzel az érvelvel javasolják a várakozást a szakemberek. Az autizmusra jellemző tünetek kétéves kor előtt szinte mindig nyilvánvalóvá válnak, két- és hároméves kor között a jellegzetes szociális, kommunikációs tünetek – elsősorban a kornak megfelelő társas kommunikációs viselkedés hiánya – már egyre szembeötlőbbek, és az addig kevésbé jellemző rugalmatlanság, a viselkedés sztereotip



Vargancsik Iringó mintázatai is markánsabban megjelennek. Jó képességű, nyelvi fejlődési késést nem mutató gyermekeknél azonban gyakran csak később, például az iskolába kerülés idején, az egyre fokozódó terhelés mellett válhat a környezet számára nyilvánvalóvá a fejlődési zavar. Két-hároméves korban, különösen a közösségbe kerülés időszakában, jellemzően a nyelvi fejlődés késése, a kortársakkal való kapcsolatteremtési nehézségek, a nehezen irányítható, „öntörvényű” viselkedés, a környezet iránti figyelmetlenség tartozik a leggyakoribb szülői panaszok közé – véli a magyarországi szakember, aki az autista gyerekeket nevelő szülők által létrehozott Mars Alapítvánnyal együttműködve tavaly év elején, a Kulcs Szociálpedagógusok Egyesületének kezdeményezésére Marosvásárhelyen is képzést tartott autista gyerekek szüleinek.

Rendkívül széles skálán mozognak a megjelenési formái

Vargancsik Iringó szociálpedagógus lapunknak elmondta, az autizmus egy spektrumzavar, ami azt jelenti, hogy igen széles skálán mozognak a megjelenési formái: vannak szélsőségek, például a súlyos értelmi akadályozottsággal és viselkedési zavarokkal együttjáró forma, amelynél előfordul, hogy felnőttkorban az értelmi érettség a két-há-

roméves gyerek szintjén marad, vagy a jó értelmi képességű, kiemelkedően tehetséges autisták, akik nagyon jók egy adott területen, és minden átmenet, ami a két véglet között megtalálható. Emiatt nagyon változatos az is, hogy szakemberi beavatkozással miként lehet nekik segíteni abban, hogy az életminőségük jobb legyen.

Ami az autista gyerekeknél elég korán megfigyelhető, hogy az érdeklődésük tárgya beszűkül, tehát csupán egy-két dologgal, de azzal nagyon intenzíven foglalkoznak, nem keresik és nem tartják fenn a szemkontaktust. Ugyanakkor jellemzőek az ismétlődő mozgások, az úgynevezett kézlegyeztés, lábujjhegyen való járás, amelyek, úgy tűnik, megnyugtatók, illetve hosszú ideig lefoglalják őket. Ha már beszél a gyerek, előfordul, hogy értelmetlenül, echolália formájában, azaz visszhangszerű ismétlésként használ szavakat. A rugalmatlanság bármely korban, bármely helyzetben jellemző az autistákra, kisgyerekeként is sokat segít nekik a minden napokban, ha kiszámíthatóan, rutinszerűen zajlanak körülöttük a dolgok, az oktatásban is fontos számukra, hogy jól bejáratott folyamatok legyenek, ugyanis ez megnyugtatója őket. Bármilyen ki- zökkentés ebből a rutinból, ami váratlan, hirtelen, az kiboríthatja. Előfordul, hogy kiborulnak egy bevásárlóközpontban, vagy valami- féle, ingerekben gazdag helyszínen, és sok esetben maga a szülő sem tudja, hogy mi volt a kiváltó ok, esetleg látott-e valamit, amit nem foghatott meg, vagy túl sok zaj érte egyszerre. Ugyanis a szakirodalom szerint az autisták érzékszervei kiélezettebbek, és sokkal többet felfognak a körülöttük lévő világból, mint az átlagember, illetve nem képesek kizárni például az alapzajokat.

Egyedül játszik, nem épít kapcsolatot a társakkal

– Az autizmus elsősorban a szociális, társas kapcsolatok építése terén tapasztalt eltérések alapján ismerhető fel már elég zsenge korban. A gyerekek két-háromévesen már keresik a társaik társaságát, az együtt játszás lehetőségét. Ezzel szemben az autista gyerekekre az jellemző, hogy egyedül játszik, és nagyon elmélyülten fókuszál bizonyos dologra – mutatott rá a szociálpszichológus, aki szerint az úgynevezett „minthajáték” során is szembetűnő lehet, hogy másként viselkedik a gyerek. Tipikusan fejlődő, 14-18 hónapos kisgyermekek játékában már megjelennek olyan szimbolikus elemek, amelyeket „minthajátéknak” nevezünk. Ennek során akár egy konkrét tárgyat más- sal helyettesít, például bármilyen eszközzel tud úgy játszani, mint ha az autó lenne. Ez az autistákra nem jellemző, ők nem tudnak így játszani.

A korai diagnózis sokat segíthet

A szakember szerint az is közrejátszhat abban, hogy gyakran csupán a gyerek hároméves kora körül derül fény az autizmusra, hogy ott- hon a szülő olyan környezetet tud teremteni, amiben a gyerek jól érzi magát, jól működik, és nem jelentkeznek a megszokottól eltérő viselkedési formák. Amikor azonban megnyílnak az úgymond kötelező, csoportos szociálizációs terek, például óvodába kerül, és azt várják el tőle, hogy együtt játsszon sok másik gyerekkel, vagy esetleg elviselje az általuk okozott zajt, még ha nem játszik is velük, a sok inger, ami ott éri, kiboríthatja, és ez már egy felkiáltójel lehet. Annak ellenére, hogy sokáig az volt az elterjedt, hogy általában a gyerekek hároméves korában állítható fel az autizmus diagnózisa, a szakemberek szerint az a jó, ha ez minél hamarabb megtörténik, akár már kétéves korban. Mi több, Angliában vannak olyan kutatások, amelyek szerint már csecsemőkorban, hat hónapos kor körül, a szemkontaktus hiánya, a szülők megnyilvánulásaira való reakciók alapján meg tudják jósolni, hogy a gyereknél fennáll-e az autizmusra való hajlam, hogy mielőbb biztosítsák számára a megfelelő fejlesztő környezetet. Rendkívül fontos tehát, hogy a gyerek időben szakemberhez kerüljön, hiszen vannak a fejlődésben bizonyos szakaszok,

például a társas kapcsolatok kialakításában a két-hároméves kor nagy jelentőséggel bír, ha ezek akkor nem alakulnak ki, az utólag a tanulási lehetőségekre is rányomja a bélyegét, sok mindent ugyanis egymástól, a közös játék által tanulnak meg a gyerekek. Majd következik a beszéd, ha 6-7 éves korra nem alakul ki, hogy mondatokban beszéljen a gyerek, az megnehezíti az írni-olvasni tanulást. Amennyiben nem jut hozzá időben a megfelelő fejlesztéshez, olyan mérföldkövek maradnak ki, ami miatt később nem tud majd továbblépni, behozni a lemaradást – hívta fel a figyelmet a szociálpedagógus.

Elsősorban a magánszférában elérhető a fejlesztő foglalkozások

Kérdésünkre, hogy amennyiben időben hozzájutnak a megfelelő fejlesztéshez, ez segít-e abban, hogy kvázi normális életet éljenek, Vargancsik Iringó kifejtette, hogy ez számos tényezőtől függ, attól is, hogy mennyire erős az autisztikus jeleknek az intenzitása, illetve milyen a gyerek értelmi szintje. Egy jó értelmi szintű gyerekeknek, még ha komoly viselkedési problémák állnak is fenn nála, jobb eséllyel lehet jó minőségű életet biztosítani, mint egy olyan gyerekeknek, akinél súlyosabb az értelmi akadályozottság. A két esetben nem hoznak ugyanolyan eredményt ugyanazok a fejlesztő módszerek. Ugyanakkor a szülő hozzáállásán, ismeretein is sok múlik, ha nem érti, hogy mi a gond, és miért kell a gyereknél észlelt rendellenességekkel foglalkozni, akkor nem működik a dolog.

Hogy hová fordulhatnak fejlesztés végett azok a szülők, akiknek a gyerekenél a gyermekpszichiáter felállította az autizmus diagnózist, a szociálpedagógus elmondta, elsősorban a magánszférában van erre lehetőség, egyes alapítványok biztosítanak ilyen jellegű szolgáltatásokat, államilag finanszírozott megoldás nincs sok.

Nagyon fontos a közösség megértő, elfogadó hozzáállása

Érdeklődésünkre, hogy az autista gyerekek helyt tudnak-e állni normál óvodai, iskolai közösségekben, a szociálpedagógus rámutatott, ez is egyénfüggő. Van, aki nagyon jól helyt tud állni a normál iskolában, jól tanul, annak ellenére, hogy vannak viselkedési problémái. Ha az osztályközösség megérti, és idővel megszokja, hogy tiszteletben kell tartani az autista társ szokásait, a dolgokat, amihez ő ragaszkodik, akkor helyt tud állni a közösségben. A szakember találkozott már autista gyerekekkel, akit például az zavart, ha a többiek hozzáérték a padjához, úgy kellett a dolgait hagyni, ahogy ő elrendezte. Nagyon irritálta, ha valaki elmozdított valamit, vagy ha a gyerekek rohángálás közben meglökték a padját. Miután a társai megértették, hogy őt ez mennyire zavarja, jól tudott működni az adott közösségben, a tanulás terén nem voltak különösebb gondjai.

Vannak autisták, akik felnőttként dolgoznak, és nagyon jó munkát végeznek, elmélyülnek az adott szakterületen, legyen az informatika, programozás, vagy a művészetek, netán a tudományok terén – tette hozzá Vargancsik Iringó.



Forrás: nyiregyhaza.hu

A Bethlen Gábor Alap támogatásával

ADHD-képzés marosvásárhelyi szakembereknek

Az ADHD (hiperaktivitás és figyelemzavar) esetén alkalmazható legújabb terápiás lehetőségekkel ismerkedhettek meg a szakemberek azon a képzésen, amelyet március elején szervezett a marosvásárhelyi Srita Egyesület és a Bíbola Fejlesztő- és Képzőközpont a Bethlen Gábor Alap támogatásával. Az online képzést dr. Csiky Miklós gyermekgyógyász, gyermekpszichiáter, a magyarországi Bethesda Gyermekkórház ADHD Ambulanciájának orvosa, a téma szakértője tartotta.

Menyhárt Borbála

Vargancsik Iringó szociálpszichológus lapunknak elmondta, két évvel ezelőtt sor került Marosvásárhelyen egy ADHD tematikájú konferenciára, amely nyomán létrejött itt, a megyeközpontban egy ADHD munkacsoport, amelynek a tagjai tartják egymással a kapcsolatot, egyeztetnek arról, hogy egy-egy esetet hová irányítsanak, éppen milyen típusú fejlesztésre van szükség az adott gyereknek.

– Már akkor, a konferencián megbeszéltük dr. Csiky Miklós gyermekpszichiáterrel, hogy jó lenne hosszabb távon együttműködni, és ennek a hozadékaként március elején újabb továbbképzésre került sor, ahol a szakember elsősorban a terápiás lehetőségeket ismertette, ugyanis folyamatosan új információk látnak napvilágot – fejtette ki a Bíbola Központ képviselője. A képzésen húsz segítő szakember vett részt, a munkacsoport tagjai, akik között van gyermekpszichiáter, pszichológus, szociális munkás, gyógypedagógus, pedagógus, azaz minden terület képviselve van, amely érintett az ADHD diagnosztizálásában, illetve kezelésében.

A munkacsoport a Bíbola Fejlesztő- és Képzőközpont égisze alatt jött létre, együttműködve egyebek mellett a Srita Egyesülettel, a Kulcs Szociálpedagógusok Egyesületével, a Noé Pszihocenterrel, valamint a Gyulafehérvári Caritassal. A munkacsoportban több szervezet képviselői vannak jelen, például a Caritas szociális munkásai és gyógypedagógusai, akik felzárkóztató programokat szerveznek vidéken iskola utáni tevékenységek, egyéni fejlesztés formájában. A célcsoportba olyan gyerekek tartoznak, akik nem rendelkeznek olyan családi, illetve anyagi háttérrel, hogy szükség esetén fejlesztés céljából magánrendelésre tudják vinni őket. A Noé Pszihocenternél kimondottan ADHD kezelésére szakosodott szakemberek is dolgoznak, gyermekpszichiáter, pszichológus.

A képzésen dr. Csiky Miklós is hangsúlyozta, hogy mennyire fontos az ADHD kezelésében a különböző területeken dolgozó szakemberek együttműködése, ugyanis különböző életkorokban különféle nehézségekkel küszköd-



dr. Csiky Miklós

nek az ezzel diagnosztizált gyerekek, fiatal felnőttek, és ezeknek a függvényében kell meghatározni, hogy milyen beavatkozásra van szükség.

Vargancsik Iringó rámutatott, a felismert és diagnosztizált ADHD-s esetek száma nő, ez azonban annak tudható be, hogy egyre több ismerettel rendelkeznek ebben a témában a szakemberek – és a gyerekekkel dolgozó pedagógusok is –, így könnyebben felismerik az erre utaló jeleket. Ennek köszönhetően idejében ki lehet szűrni, hogy mennyire súlyos formája áll fenn az adott gyereknél, szükség van-e gyógyszeres kezelésre, vagy elegendő például a viselkedésterápia.

Az ADHD szembeötlő jelei

Dr. Csiky Miklós, a téma szakértője szerint a hiperaktivitás és figyelemzavar (Attention Deficit and Hyperactivity Disorder) jellemzői a nagymértékű figyelmetlenség, nyugtalan és impulzív magatartás, illetve a pszichológiai fejlődés késése. A tünetegyüttes általában kora gyermekkorban jelentkezik, 5 éves kor előtt. Sok esetben már két éves kor körül is észlelhetünk jellegzetes tüneteket, melyek többnyire a serdülőkorig végéig, illetve az esetek kb. harmadában egész felnőttkorban fennmaradnak.

Az érintett gyerekeknél a tanulási és viselkedési nehézségek a legfeltűnőbbek. Egyenetlen, időnként kifejezetten jó, máskor csapnivaló az iskolai teljesítményük, szétszórtak, szertelenek, féktelenek, sokszor zűrzavaros a viselkedésük (idősebb korban az életvezetésük), érzelmi kitöréseik vannak, a gondok súlyosbodásával kezelhetetlenség, hangulati, illetve szorongásos zavarok,

testi tünetek (fejfájás, hasfájás stb.) hívja fel a figyelmet a problémára.

Az ADHD egyik leglényegesebb vonása, hogy az érintettek sokszor igen magas színvonalon és akár elmélyülten is tudnak foglalkozni mindazzal, ami érdekes, kihívó, számukra új, azaz, ami pozitív érzésekhez, érzelmekhez kötődik, vagy azt vált ki belőlük. Jellemző példája ennek, hogy akár órákig is képes lekötni egy olyan gyerek, aki egyébként az ebédet nem tudja végigülni az asztalnál.

Az ADHD két nagy tünetcsoport köré csoportosuló állapot, az egyik a hiperaktivitás, a másik pedig a figyelemzavar. Ennek különbözőek lehetnek a kombinációi, van aki nagyon hiperaktív, de nem figyelemzavaros, és van aki figyelemzavaros, de nem hiperaktív. Éppen ezért nagyon körültekintően kell eljárni, hogy mire irányuljon a kezelés.

Dr. Csiky Miklós szerint a hiperaktivitás tünetcsoportjának a jellemzői, hogy a gyermek gyakran babrál, mozog a keze-lába, ültében fészkelődik, folyton elhagyja a he-

lyét az osztályban vagy más olyan helyzetekben, amikor ülve kellene maradnia, gyakran rohángál, ugrál, mászkál, amikor az nem helyénvaló, nehézséget jelent számára a nyugodt játék, akár önállóan, akár társakkal, folyton izeg-mozog, nyugtalan, sok esetben olyan, „mint akit felhúztak”, általában túl sokat beszél.

A figyelemzavar tünetcsoportja ismerhető fel, amikor a gyerek nem figyel eléggé a részletekre, gondatlanságból fakadó hibákat vét, gyakran nehézséget jelent számára a figyelem megtartása, úgy tűnik, nem figyel, amikor beszélnek hozzá, nem követi az utasításokat vagy nem fejezi be a feladatait, nehézséget jelent neki a feladatok és tevékenységek megszervezése, elkerüli, hogy olyan feladatokban vegyen részt, amelyek tartós mentális erőfeszítést igényelnek, elveszti a tevékenységhez szükséges dolgokat, könnyen elvonják a figyelmét külső ingerek, illetve a napi tevékenységben gyakran feledékeny.

Mindemellett jellemző az ADHD-s gyerekekre, hogy gyakran kimondja a választ, mielőtt a kérdés befejeződött volna, nehezebbé esik a várakozás, illetve sok esetben félbeszakít másokat például beszélgetés vagy játék során.

Mindkét csoportba tartozó személyeknek a fő gondja az, hogy nem tudnak úgy teljesíteni az iskolában, otthon, illetve életük más területein, mint azt az értelmi képességeik és egyéb adottságaik alapján az emberek elvárják tőlük, és ezt valamilyen szinten ők maguk is megélik, és szenvednek tőle.

Vargancsik Iringó szerint normál körülmények között nincs azzal semmi baj, ha egy gyerek mozgékony, szeret szaladgálni, és például, ha olyan helyzet adódik, amikor végig kell nézni egy félórás bábelőadást, akkor ülve marad és csendben figyel. Ellenben ha neki az alatt

is folyamatosan szaladgálnia kell a székek között, az már felkiáltójel lehet. Akkor merül fel az ADHD gyanúja, amikor őt magát és a környezetét is zavarja a viselkedése.

A terápia mellett a környezet érzékenyítése elengedhetetlen

Az ADHD modern kezelésére multidiszciplináris terápiát alkalmaznak, a gyermek egyéni jellegzetességeit figyelembe véve több részből, egyszerre több megközelítésből építik fel a kezelési protokollt. A terápiát megelőzi és sikerességének alapfeltétele a gyermek közvetlen környezetében élő egyének: a szülők, a testvérek, a rokonság és a tanárok megfelelő pszichoedukációja.

A komplex gyermekpszichiátriai kezelés egyik kardinális pontja a gyógyszeres kezelés, ezenkívül kiemelt jelentőséggel bír a kísérő-támogató pszichoterápia, a viselkedésterápia, valamint a csoportos szülői, tanári tréningek alkalmazása, amelyek segítenek a gyermek környezetében élőknek megérteni, hogy az miért viselkedik úgy, ahogy, illetve rávezetik arra, hogy miként segíthetik őt abban, hogy jobb legyen az életminősége.

Külön jelentősége van a rendszeres testmozgásnak, a szabadban való tartózkodásnak, az esetek egy részében az étrendnek is.

A Bíbola Fejlesztő- és Képzőközpont két alkalommal szervezett interviút pedagógusoknak ADHD témában, illetve a KÉP Erasmus+ projekt keretében érzékenyítő képzést, és mindkét programot nagy érdeklődés övezte. Az igény az effajta beszélgetések, képzések iránt általában úgy születik, hogy van a pedagógus osztályában egy speciális nevelési igényű gyerek, és szeretné tudni, hogyan kezelje a helyzetet, szeretné megbeszélni a számára kihívást jelentő esetet más kollégákkal, külső szakemberekkel, a jó megoldások megtalálása érdekében.



Illusztráció

Forrás: life.hu

Húsvét után is süssünk-főzzünk!

Rózsa Enikő

Tojásburger



A tojásokat sós vízben megfőzzük, kihűtjük, majd meghámozzuk, és hosszában óvatosan kettévágjuk. Egyik felét vékonyan megkenjük mustárral. Ráhelyezünk egy kis szelet sajtot, rá egy szelet szalámit vagy sonkát, paprikakarikát, avokádószeleteket, uborkát, zöldhagymát (a szára jól mutat), majd beborítjuk a tojás másik felével, és a tetejére kis szelet paradicsomot vagy cseresznyeparadicsomot teszünk, majd fogpiszkálóval vagy hurkapálcikával átszúrjuk. Mutatós, és egyszerűen elkészíthető.

Csirkemell spenótos camembert-rel töltve

Hatvan dkg spenótot megtisztítunk, leforrázzuk, és 30 dkg camembert-rel kidolgozzuk. A sajtot villával össze kell törni, a spenótot késsel apróra vagdalni. Összekeverjük, sózzuk, borsozzuk, hozzáadunk két cikk fokhagymát lereszelve és egy evőkanál tejfölt. Két egész csirkemellet középen kettévágunk, így négy darab húst kapunk. A húsbokba zsebeket vágunk, sózzuk, borsozzuk, vékonyan bekenjük mustárral. A zsebeket a spenótos camembert-rel megtöltjük, majd a tetejére is halmozunk belőle, és elsimítjuk. Koktélpáricsommal díszíthetjük. A tepsit sütőpapírral kibéleljük, zsiradékkal kikenjük. Belehelyezzük a hússzeleteket, fél dl száraz bort és fél dl vizet öntünk alá, majd lefóliázzuk. 180 fokon 20 percig sütjük, majd



160 fokon, a fóliát eltávolítva, további 20 percig. Rizzsel, krumplival, párolt zöldséggel, salátával tálalhatjuk.

Mit tegyünk, ha már nem túl friss a kenyereink?

Nekem most magvas barna kenyere volt, nem a legfrissebb. Mivel semmit nem dobunk el, három szelet kenyeret nagyobb kockára vágtam. Hat tojást egy evőkanál tejföllel, egy evőkanál tejjel, sóval, borssal felvertem. A serpenyőbe kevés olajat öntöttem. Egy darabka friss káposztát, egy kisebb fej hagymát, öt cikk fokhagymát felszeleteltem, és pár percig kevergetve megpároltam. Hozzáadtam a felkockázott



kenyeret, kevés apróra vágott friss paprikát, fél paradicsomot. Jól átforgattam, picit fűszereztem csiliporral, sóval. Ráöntöttem a tojást, a közepébe pedig egy kisebb brie sajtot helyeztem. Lefedtem, kisebb tűzön kb. 8 percet sütöttem. Közben alányúlva megmozgattam az egyéolvaadt masszát, majd mindkét irányból felhajtottam. Megszórtam parmezánnal. Felszeletelve, zöldséggel fogyasztottam.

Diós-mézes



A mézes lapok hozzávalói: 8 evőkanál olaj, 14 evőkanál cukor, 2 kávéskanál szódapor, 4 evőkanál méz, 10 evőkanál tej, 1 tojás, liszt, amennyit felvesz. Mindent meg kell főzni a kályhán, kivéve a lisztet. Ezt csak akkor gyúrjuk hozzá, amikor a massa már kihűlt egy kicsit. Elégé ragadós a massa, nem kell megijedni. A lapokat kilisztezett tepszi hátán sütjük, 170 C fokon 4-5 perc alatt készen van.

Miután elkészült, 35 dkg vaj, 65 dkg darált diót, 20 dkg vaníliás porcukrot habosodásig kidolgozunk. Három tojássárgát 6 dkg cukorral, 1 dl tejszínnel gőz fölött sűrűre főzünk, majd kihűtjük, és a diós masszához adjuk. A lapokat rumos cukros vízzel meglocsoljuk, és megtöltjük. Kívül is bevonjuk, utána megszórjuk darált dióval.

Rákóczi-túrós



A receptet Szepesi Iván magyarországi séf barátomtól kaptam, aki mentorom is volt. Szükséges hozzá: 50 dkg liszt, másfél sütőpor, egy vaj (25 dkg), 8 dkg cukor, 2 vanília, 4 tojássárga, 3 evőkanál tejföl. Össze kell gyúrni, majd kétfelé osztani. Az alsó lapot megkenjük sárgabaracklekvárral, erre jön a túrókrém. Ehhez kell 50 dkg tehéntúró, 3 tojás, 20 dkg porcukor, 1 citrom héja, 10 dkg mazsola és 3 evőkanál búzadara. A hozzávalókat alaposan összekeverjük, rákenjük az alsó lapra, és a másik lappal befedjük. Kb. 180 fokon 40-45 percig sütjük. Négy tojásfehérjéből, 15 dkg cukorból pici citromlével kemény habot verünk, rákenjük a süteményre, majd csak szárítjuk a sütőben. Jó étvágyat kívánok hozzá!

Koronavírus

A Covid-19-ben szenvedő daganatos betegek többségének az immunválasza a többi fertőzöttéhez hasonló

A Covid-19-ben szenvedő daganatos betegek többségének a szervezete ugyanannyi antitestet termel, mint a nem rákbeteg fertőzöttek, ám ez a képességük daganatos betegségük típusától és az általuk kapott kezeléstől függ – derítették ki a New York-i Albert Einstein Orvostudományi Egyetem és a Montefiore Egészségügyi Rendszer kutatói.

A Nature Cancer című tudományos folyóiratban hétfőn megjelent tanulmányukban bemutatott eredményeik elvezethetnek a rákbetegek jobb kezeléséhez, akiknek esetében nagyobb a kockázata a fertőzésben és szövődményeiben való elhalálozásnak, továbbá azt is jelzi, hogy a rákbetegek szervezete jó reagálhat a Covid-19 elleni oltásokra – olvasható a Phys.org tudományos-ismeretterjesztő hírportálon.

„Eredményeink bizonyosságot szolgáltatnak arra, hogy a legtöbb daganatos beteg szervezete képes ugyanolyan antitestválaszt adni a koronavírusról, mint a többi ember” – idézte az egyetem közleménye Astha Thakkar hematológus onkológust, a tanulmány vezető szerzőjét. Thakkar hozzátette, hogy tanulmányuk szerint a rákbetegek valószínűleg ugyanolyan védettséget élveznek az újrafertőződésnél,

mint a betegségben nem szenvedők, és valószínűleg ugyanolyan jól reagálnak az oltásokra.

Vizsgálatukba 261 daganatos beteget vontak be, akiknek 77 százalékát diagnosztizálták szolid rosszindulatú daganattal, 23 százalékuk hematológiai (vér) rosszindulatú rákja volt. A szerokonverzió (az antitestek megjelenése a vérben) átlagos aránya 92 százalékos volt náluk.

A vérrákos betegek esetében azonban ez az arány csak 81,7 százalék volt, ami jóval alacsonyabb, mint a szolid rosszindulatú daganatos betegeknél, akiknél ez 94,5 százalékot tett ki.

„A vérrákos betegek általános kezeléséről köztudott, hogy elnyomja az immunrendszert, ami megmagyarázhatja az alacsonyabb antitestarányt a szervezetükben, és a fokozott kockázatot a Covid-19 súlyosságára” – mondta Halmos Balázs, a New York-i Egyetem professzora, a montefiorei multidiszciplináris mellkasi onkológiai program igazgatója.

„Különleges figyelmet kell fordítani a vérrákos betegekre, és lehetővé tenni, hogy ezeket a betegeket is a kellő kezelésben részesítsük” – tette hozzá Sanjay Goel, az egyetem onkológus professzora, a tanulmány társszerzője. (MTI)



Illusztráció

Forrás: cancertherapyadvisor.com

Zenélő tudós az oltáron

Szilágyi Mihály

Húsvét tájékán az ember gyakrabban szembesül az áldozat gondolatával. A tudomány és a zene közös történetében is vannak epizódok, amikor az áldozat a legmagasabb szintű, magát a vérontást jelenti.

Az ókor egyik zseniális tudósa, Alexandriai Hypatia tudása miatt életével fizetett. Ahhoz, hogy jobban megértsük Hypatia áldozatát, ismernünk kell a helyszínt, a korszakot és a körülményeket.

Krisztus után háromszáz évig üldözött volt a kereszténység, 313-ban azonban Nagy Konstantin császár szabad vallássá tette. Ekkortól kezdett kifejlődni az egyház mint intézményrendszer. Az természetes, hogy ókori körülmények között nem lehetett egyszerű körülhatárolni az intézményes egyház értékrendjét. A jó szándék azonban többször túlzásokba esett, és átcsapott boszorkányüldözésbe.

Az ókori Egyiptom Alexandria nevű városát Makedóniai Nagy Sándor világhírű hódító alapította Kr. e. 331-ben. A város az ókori világ egyik legmodernebb központjának számított, és körülbelül háromszáz évig az ország fővárosa is volt. Itt építették fel az ókori világ hét csodája közül a híres világítótornyot, ami a dokumentumok szerint 100 méternél magasabb volt, és 50-60 km távolságból is látható volt a hajósok számára. Ugyanitt volt a híres és legendás könyvtár is, melyet azért hoztak létre, hogy Alexandria a világ tudományos és kulturális központja legyen. A könyvtárban körülbelül négy-öt-

százezer papirusztekercset őriztek. Alexandria tudományos életében kiemelkedő időszaknak számított a Theón nevű matematikus tudós iskolájának működése. Theón a harmadik században élt, és az akkori tudományok rendszerezője volt.

Ennek a Theón nevű tudósnak volt a lánya Hypatia. A rendkívüli képességekkel bíró lányt az apja fiúként nevelte. Akkoriban ez azt jelentette, hogy elsősorban nem édesanyjának nevelték a lányt, hanem tudósnak. Hypatia hamar túlszárnyalta apja tudását és hírnevét is.

Alexandriai Hypatia születéséről nincsenek pontos adatok, valamikor 350 és 370 között született. A róla szóló leírások rendkívül szép nőként jellemzik. A lány egész életét a tudománynak szentelte: Athénban tanult matematikát, csillagászatot és filozófiát, majd visszatért szülőv-

rosába, hogy a szerzett tudást apja iskolájában ossza meg a világgal.

400-tól Hypatia lett az iskola vezetője. Elképesztő tudásával felülmúlta korának filozófusait és tudósait. Messze földről érkeztek hozzá a bölcsességre vágyók. Előadásait nem csak a Muszeionban tartotta, hanem saját otthonában is oktatott (a muszeion szóból származik a múzeum szó is, melynek eredeti jelentése a műsák szent helye, a művészetek otthona, az emlékezés helye).

Hypatia a korszak minden tudományában jártas volt. Zeneelméletet is tanított, sőt a hangszerekhez is kitűnően értett. Valódi polihisztor volt.

Az ő korában terjedt el Alexandriában a kereszténység. Hypatia is megismerkedett a keresztény tanokkal, de megmaradt görög vallásában. Olyannyira a

tudománynak élt, hogy keresztény kifejezéssel élve „férfit nem ismert”.

A keresztények és az alexandriai zsidók között egyre élesebb konfliktusok kezdődtek. Sajnos a keresztény vallást már politikai befolyásra is felhasználták. A 400-as évek legelején vallási háború robbant ki a keresztények és a zsidók között. A prefektus, Oresztész igyekezett ugyan enyhíteni a feszültségeken, de kevés sikerrel járt. A keresztények vezetője, egy Cyril nevű érsek egyik embere titokban belopakodott a zsidó istentiszteletekre, hogy kémkedjen, azonban lebukott. A zsidók Oresztészhez fordultak panaszukkal, mire a prefektus megbüntette a kémeket. Erre Cyril a zsidók ellen haragította a tömeget, és kitört a háború: a zsidókat kiűzték a városból. Cyril és Oresztész között azonban végérvényesen megmaradt a feszültség.

Visszatérve Hypatiához, a tudós hölgy Oresztész tanácsadója és jó barátja volt. Emiatt Cyril Hypatiát okolta, hogy a prefektus nem adott igazat neki. Ettől kezdve az érsek egyre élesebben kezdte kritizálni Hypatiát. A tudományokhoz keveset értő Cyril varázslatnak nevezte mindazt, amit a nő tanított. „Azokban a napokban Alexandriában megjelent egy filozófusnő, egy Hypatia nevű pogány, aki mindenkor a varázslatnak, az asztrolábiumnak és a hangszereknek szentelte életét, és sok embert csábított magához e sántáni cselekedetek által. A város kormányzója rendkívül tisztelte, mert varázserejével őt is magához csalta. Emiatt megszűnt a templomba járás. És nemcsak ezt tette, hanem sok hívőt is magához vonzott, és saját házában fogadta a hitetleneket.”

Az érsek feljegyzése azért is fontos, mert megemlíti Hypatia hangszeres tudását. A hangszeres zene azonban az őskeresztények szemében eretnekségnek számított. A tudós nőnek tehát egyre bővült a „bűnlajstroma”: csillagvizsgálás, varázslás és zene.

Varázslatnak számított az érsek szemében minden olyan tudományos bizonyítás, amit ő képtelen volt megérteni, sőt, Hypatia kísérletekkel szemléltette és támasztotta alá a tudományos tényeket. Továbbá Cyril képtelen volt felvenni a szellemi versenyt a nővel, és amiatt is nőhetett benne az ellenszenv.

Az érsek nem nyugodott. A „varázsló” jelenléte egyre jobban szúrta a szemét. Az alexandriai zsidók felett aratott győzelme felbátorította, és elkezdte a tömeget Hypatia ellen hangolni. 415-ben, húsvét előtt, a böjt napjaiban a fel-tüzelt tömeg megtámadta a Muszeinből hazafelé kocsikázó tudós nőt. Ruháit letépték, behurcolták egy templomba, ahol az oltár mellett, a kereszt tövében agyonverték, testét darabokra tépték, majd a városon kívül elégették.

Cyrl elérte a célját. Felülkerekedett Oresztészen, és elkezdte megtisztítani a várost. Első dolga volt felkutatni Hypatia összes művét, és minél előbb tüzre vetni azokat, majd felszámolta a bűnös tudomány központjának nevezett Muszeiont is. A sors különös ironiája, hogy Cyril érseket – görögösen Kürilloszt – később szentté avatták.

Hypatia munkái elvesztek, zenéjéről semmit sem tudunk, mégis korszakalkotó volt a tudományban, és valószínűleg a zeneelméletben is. Emlékét egy holdkráter és egy 1884-ben felfedezett aszteroida őrzi.



Illusztráció a tudós Hypatia meggyilkolásáról

Forrás: Wikipédia

Miguel de Carvantes Saavedra spanyol író egyik gondolatát idézzük a rejtvény főSORAIBAN.	1.	HARAPÁS- NYI ÉTEL	EZ VAN MOST AZ EGYIK PINCÉR	SZINTÉN (ANGOL)	OSZTRÁK ÉS LUXEM- BURGI AUTÓJEL	...MONTEZ, TÁNCOSNÓ VOLT	LÁM EGYSZERŰ GÉP	PÉNZ- INTÉZET	BECÉZETT ENIKÓ	ZOKOG	PORTO... BENIN FŐVÁROSA	OLASZ NÉVELŐ ÉNEKEK... (BIBLIA)	VÉL, GONDOL (NÉP.)	PÁRATLAN SZENT!	MÁRA- MAROSI FOLYÓ
	A														E
	HATBÓL KETTŐ!			NEHÉZ- FÉM KÁTÉ!			NEGATÍV RÉSZECSKÉ					SHAKES- PEARE- KIRÁLY			
	HÁZBÉRLŐ A TEJBŐL MARAD VISSZA				...VAGY NEM ... (HAMLET) SZAPORÍTÓ- SEJT		KATONAI TÖMB			FILMET FORGAT		HARCKOCSI			SPANYOL AUTÓJEL
2.	M	EGYIPTOM FŐVÁROSA	...LAKE CITY (UTAH) MEG NEM ENGED		KOHÓ- TERMÉK VERSENY- BÍRÓSÁG				ENNYIT AKAR A SZARKA ERKÖLCS- TAN					FRANCIA SZEMÉLY- NEVMÁS ZAMAT	
LISTÁBA VEVŐ				PÁROSAN SZÉPI		FÉL TÍZ!		LATIN ÉS			BENT BENT!		LÉNYEGÉ- BEN BALEK!		
KÖNNYEN HÍVÓ			INDIÁN TÖRZS			TILTÓSZÓ		INDIAI KI- RÁLY VOLT			FRANCIA RT.		SZIBÉRIA FOLYAM		
MEG NEM ENGEDETT			LENGYEL VÁROS				USA-ÍRÓNÓ (JOICE C.)					FEKETE ÉGÉS- TERMÉK			
				NÉM. FESTŐ (ALBRECHT)			BÉCSI SPORTKLUB		ANGOL FÉRFINEV				NÉMET VÁROS		
ÉSSZEL FELFOG				APA (SPANYOL)			ABŰV-NÉGYZ EGY SZAVA					KIS ARAB ÁLLAM			
ÁLLÓVÍZ GÖRBE SZAKASZ						A KAKAS ÉS ... (FABULA) NÉVELŐ					EURÓPA- KUPA (RÖV.)		... WEST (SZÍNÉSZNŐ)		
			INDUSZTRIA- LIS								NEM EZ, HANEM ...		CÉGFELE (RÖV.)		
			FELSÉGI (FRANCIA)			BECÉZETT ÖREGÚR				NAGY TESTŰ PAPAGÁJ					METRÓJEL
		NÁTRIUM- KARBONÁT								MMH.SZAKÍRÓ, PROF.(PÁL)					
		UKRÁN TÁNC			ROSTA CSÉPLÉS HELYE				TENISZPAR- TI RÉSE					MAGAD PÁRATLAN MENTE!	
BECÉZETT ÁGNES			ÜRES TÉR!		KÍGYÓHANG		OROSZ IGEN		OLASZ ÍRÓ (DARIO)		GÉSA!		NÖVÉNY LESZ BELŐLE		
			FIRENZE FOLYÓJA		KÁBITÓ- SZER		GYANÍT VALAMIT		OROSZ FÉRFINEV		ÉRZÉK- SZERV		NYÍREGY- HÁZA RÉSE		
R. TAGORE REGÉNYE			TRENIRO- ZÁS				Ó KÖVETKE- ZIK					TÉPETT TEXTÍLIA			
			RAG, A -NÉL PÁRJA				ISMÉTELT TAGADÁS					...SÓ (ÖSSZE- HÚZÓ ANYAG)			
YPRES MÁSİK NEVE				SÜTEMÉNY- FÉLE				MALOM TERMÉKE					JELFOGÓ		
				FÉLIG DÉLI!				ALÁ					A NIKKEL VEGYJELE		
		PALATINUS				KIVÁLÓ OSZ- TÁLYOZÁS VOLT									
		OLASZ AUTÓJEL				RÓMAI 50					... LEINO (FINN ÍRÓ)			VÉR- CSOPORT	
NORVÉG EGYÜTTES	A														L.N.J

Április 1-jei rejtvényünk megfejtése: **A valóság sohasem fog úgy ijeszteni téged, mint a képzelt borzadály.**

Kezdődik a harc az elődöntős helyekért az Európa-ligában

Ma rendezik az első mérkőzéseket a labdarúgó-Európa-liga negyeddöntőjében.

A végső győzelemre is esélyesnek tartott csapatok közül a Manchester United a Granada vendége lesz. Az angolok vezetőedzője, Ole Gunnar Solskjar korábban a Moldét irányította, és a spanyolok éppen ezt a csapatot ütötték el a továbbjutástól az előző körben. A norvég szakvezető szerint ez azt bizonyítja, hogy jó együttesről van szó, tehát egyáltalán nem veszik félvállról a párharcot.

A legjobb nyolc között még egy angol gárda küzd, az Arsenal a Slavia Prágával veszi fel a harcot. A csehek legutóbb a jogelőd UEFA-kupa 2007/08-as szezonjában voltak az Ágyúsok vendégei, és az a kirándulás egyáltalán nem végződött jól számukra, ugyanis 7-0-s vereséggel távoztak Londonból. A mostani idényben ugyanakkor a Leicester Cityt és a Glasgow Rangerst is megverte idegenben Jindrich Trpisovsky csapata, és a harmadik szigetországi ellenféllel szemben is szeretne meglepetést okozni.

A negyeddöntők legkiemelkedőbb párharcának az Ajax Amsterdam és az AS Roma csatája ígérkezik. A hollandok sorozatban a 11. EL-meccsüket nyerhetik meg hazai pályán, míg a rómaiak az olasz együttesek becsületéért is küzdenek, miután hazájuk képviselétében már csak ők állnak a nemzetközi porondon.

A nyolcaddöntők talán legemlékezetesebb teljesítménye a Dinamo Zágráb játékosa, Mislav Orsic

nevéhez fűződött, aki mesterhármásával gyakorlatilag egymaga verte meg a jóval esélyesebbnek tartott Tottenham Hotspurt. A horvátok a Villarrealal csapnak össze a negyeddöntőben, és az új vezetőedző, Damir Krznar szavai szerint nem szeretnének megállni ennél a szakasznál: „Az előző nagy sikertől hajtva arról álmodozunk, hogy bejutunk a legjobb négy közé” – idézte a szakembert az európai szövetség honlapja.

A másik oldalon az Európa-liga történetének leg-sikeresebb edzője ül majd a kispadon: Unai Emery eddig 88 mérkőzésen irányított csapatot ebben a sorozatban, és a Sevillával háromszor el is hódította a győztesnek járó trófeát.

A mai, első mérkőzések után a visszavágókat a jövő héten rendezik.

A negyeddöntő első mérkőzéseinek programja

- * DigiSport 4, Telekom Sport 4, Look Sport 3: Dinamo Zágráb (horvát) – Villarreal (spanyol)
- * DigiSport 3, Telekom Sport 2, Look Sport 2: Ajax Amsterdam (holland) – AS Roma (olasz)
- * DigiSport 1, Telekom Sport 1, Look Sport +: Arsenal (angol) – Slavia Prága (cseh)
- * DigiSport 2, Telekom Sport 3, Look Sport: Granada (spanyol) – Manchester United (angol)
- Valamennyi mérkőzés 22 órakor kezdődik.



Fotó: UEFA

Konstanca megtáltosodott a kosárlabdaligában

Bálint Zsombor

Újabb fordulókat játszottak le az országos kosárlabda-bajnokság 10. és 11. buboréktornáján. A program ezúttal sem volt teljes, a Dinamo ugyanis nem utazott el Craiovára a keretben felbukkant fertőzések miatt. Ugyanakkor Nagyvárad – amely a klub és a román férfikosárlabda történetében először bejutott az Európa-kupa négyes döntőjébe – és Temesvár a múlt hétvégén szabadok voltak, míg legutóbb a Zsilvásárhelyi CSM-nek és a Galaci CSM-nek nem volt pályára lépési kötelezett-sége.

A legnagyobb meglepetést ezúttal a Konstancai Athletic szolgáltatta, amely nem kevesebb, mint 16 vereség után egymás után két mérkőzést is megnyert. Előbb viszonylag simán múlta felül a közvetlen rivális Csíkszereda csapatát, majd a középmezőnyhöz tartozó Foksány ellen nyert két-

szeri hosszabbítás után, az utóbbi otthonában rendezett tornán. Ezekkel a győzelmekkel Konstanca átadta a sereghajtó pozíciót a csíkszeredaiaknak, akiknek szintén két győzelme van, de rosszabbul állnak az egymással való összevetésben. (Időlegetsen ugyan a Dinamo áll az utolsó helyen, de őt mérkőzéssel kevesebbje van, ami vereségek esetén is öt pontot jelent.) Ismét hangsúlyoznunk kell, hogy az idény végi osztályozón nagy valószínűséggel ez a két csapat játszik majd az 1. liga első két helyezettje ellen, ahová a marosvásárhelyi CSU Medicinát is várjuk.

Ugyancsak meglepetés, hogy miután legyőzte Nagyszebent, a friss EK-döntős Nagyvárad kikapott Pitești-en a házigazdától, ami mutatja, hogy azért fontos a hazai pálya előnye, noha ez a szempont a buboréktornák bajnokságában nem érvényesül.

A bajnokság a hétvégén Nagyváradon, Nagyszebenben és a bukaresti Dinamo-csarnokban rendezett tornákkal folytatódik.

Eredményjelző

Kosárlabda Nemzeti Liga, 10. buboréktorna:

* Foksány: Csíkszeredai VSKC – Konstancai Athletic 48:78, Foksányi CSM – CSO Voluntari 46:85, Konstanca – Foksány 94:85, Voluntari – Csíkszereda 74:62.

* Kolozsvár: Zsilvásárhelyi CSM – Bukaresti Steaua 87:80, Galaci CSM – Kolozsvári U-BT 60:88, Steaua – Galac 75-87, Kolozsvár – Zsilvásárhely 103:68.

* Craiova: SCM U Craiova – FC Argeş Piteşti 78:74, Nagyszebeni CSU – Craiova 72:70.

11. buboréktorna:

* Voluntari: Konstancai Athletic – SCM U Craiova 53:73, CSO Voluntari – Bukaresti Dinamo 105:90, Dinamo – Konstanca 86:71, Craiova – Voluntari 71:86.

* Kolozsvár: Kolozsvári U-BT – Foksányi CSM 92:74, Bukaresti Steaua – Csíkszeredai VSKC 104:78, Csíkszereda – Kolozsvár 66:86, Foksány – Steaua 68:93.

* Piteşti: Nagyszebeni CSU – Nagyváradi CSM 71:82, FC Argeş Piteşti – Temesvári SCM 79:72, Temesvár – Nagyszeben 80:76, Nagyvárad – Piteşti 62:63.

Az utolsó percben egyenlített az éllovas

Bálint Zsombor

Kevésbé szerencsés idénykezdés után az éllovas Bukaresti Dream Team volt a hétvégén a Marosvásárhelyi CSM női 2. ligás labdarúgó-csapatának az ellenfele. A győzelem visszahelyezhette volna Székes Károly együttesét a feljutásra esélyesek közé. A szerencse azonban ezen a meccsen is elkerülte a marosvásárhelyi alakulatot.

Három győzelem után érkezett Marosvásárhelyre a fővárosi Dream Team a női labdarúgó 2. liga III. csoportjának 4. fordulójában. Igazi rangadót vívtak a csapatok, amelyet a tapasztaltabb játékosok megmozdulásai döntöttek el. Az első harminc perc nem hozott igazán veszélyes helyzetet egyik kapura sem, ekkor azonban Neagu öt marosvásárhelyi játékos gyűrűjében is könnyedén át tudta venni, és lövése a kapufa segítségével a hálóban kötött ki (0-1). Nem volt ily kegyes a kapufa a marosvásárhelyi játékosokkal, hiszen szinte azonnal (a 31. és 33. percben) kétszer is a lécet találták el jó pozícióból, előbb Roca, majd Meleacă révén. Végül utóbbi jobb oldali beadása után született meg az egyenlítés, Tămaş a kimozduló Nicolae alatt küldte a hálóba (1-1). Szünetre azonban mégis a bukarestiek vonultak előnnyel. A 44. percben Verguţi erőszakosabbnak bizonyult Kolozsvárinál, és Abălaşei mellett ismét vezetést szerzett csapatának (1-2).

A második félidőre a marosvásárhelyiek a fordítás szándékával érkeztek, és ez sikerült is. Tămaş az 58. percben közvetlenül szögletből talált be, miután Roca emelését a védők a kapu előtről mentették (2-2). Majd ugyanő ugrott ki a lesre kimozduló bukaresti védelem mögül, és kapuba győrtörte a kapusról előbb visszatartó labdát (3-2).

Az utolsó perceket azonban nem sikerült kivédekezni. A 88. percben Berkeczy a testi épségét is veszélyeztetve mentett a gólvonalról, ám a rendes játékidő utolsó percében Verguţi elengedett egy távoli lövést, amely közvetlenül a lécz alatt hullott a hálóba (3-3).

Három perccel hosszabbított a játékvezető, és kétszer is kimaradt a CSM meccslabdája. Előbb Tămaş bombalövése találta telibe a kapu közepén Nicolaét, majd a szögletet követően Năznea öt méterről fölé küldte. Ritkán bosszantóbb egy pontvesztesség!

A következő fordulóban a CSM elvileg Filiaşi-ra látogat, ám ebben a csoportban furcsa dolgok történnek, hiszen Filiaşi és Rm. Sărat még egyetlen meccset sem játszott, és egyelőre nem is világos, hogy fognak-e.

A II. csoportban érdekelt Marosvásárhelyi Ladies a hétvégén szabadnapos volt, de örzi a vezető helyét a csoportban. A Ladies legközelebb vasárnap Szörényvárra látogat, a nulla pontos Athletic Drobeta otthonába.

Jegyzőkönyv

Női labdarúgó 2. liga, III. csoport, 4. forduló: *Marosvásárhelyi CSM – Bukaresti Dream Team 3-3 (1-2)*

Marosvásárhely, Sziget utcai műgyepes pálya. Vezette: Cristian Moldoveanu (Sepsiszentgyörgy) – Recsenedy Hunor (Sepsiszentgyörgy), Bíró Zsolt (Bölnön).

Gólszerzők: Tămaş (37., 58., 76.), illetve Neagu (30.), Verguţi (44., 90.).

Sárga lap: Pinteă (73.), Slave (78.).

CSM: Abălaşei – Colcer, Kolozsvári, Berkeczy, Viğa, Năznea, Tămaş, Meleacă, Oltean, Ciotlăuş, Roca.

Dream Team: Nicolae – Iordache, Slave (90+3. Mírea), Toporaş, Neagu, Gheorghe, Cristea (46. Pinteă), Tănăsilă, Andrei, Verguţi, Rahat (61. Stoian).

Eredményjelző

* *2. liga, II. csoport, 7. forduló:* FK Csíkszereda – Szörényvári Athletic Drobeta 8-0. A Kolozsvári Olimpia II – Kolozsvári Olympic Star mérkőzést április 21-én játsszák. A Marosvásárhelyi Ladies állt.

* *2. liga, III. csoport, 4. forduló:* Marosvásárhelyi CSM – Bukaresti Dream Team 3-3. A Temesvári ASU Politehnica – Luceafărul Filiaşi és a Bihar United – Onix Rm. Sărat találkozókat nem játszották le. A Bákói Măgura állt. Az Onix Rm. Sărat – Bákói Măgura mérkőzést 3-0-val könyvelték el.

A Real kétgólos előnnyel utazhat Liverpoolba

A Real Madrid két-, a Manchester City egygólos előnyt szerzett hazai pályán a labdarúgó Bajnokok Ligája keddi negyeddöntőjében.

A királyi gárda az első félidőben jobban játszott a 2019-ben győztes Liverpoolnál, így már a szünetben 2-0-ra vezetett. A folytatásban kiegyenlítettebb és nyíltabb küzdelem zajlott a csapatok között, mindkét fél egyszer-egyszer talált be, így végül a január 30-a óta veretlen spanyol együttes 3-1-re diadalmaskodott.

A Premier League-ben listavezető Manchester City Kevin De Bruyne 19. percben szerzett találataival szerzett vezetést a Bundesligában szenvedő Borussia Dortmund ellen, ám a németek Marco Reus révén a hajrában egyenlítettek. Az angoloknak azonban az utolsó percben volt válaszuk, így Phil Foden góljával mégis előnnyel várhatják a második felvonást.

A visszavágókat jövő héten, szerdán rendezik.

Eredményjelző

Labdarúgó Bajnokok Ligája, negyeddöntő, első mérkőzések:

* Real Madrid (spanyol) – FC Liverpool (angol) 3-1 (2-0)

Gólszerzők: Junior Vinicius (27., 65.), Asensio (36.), illetve Szalah (51.).

* Manchester City (angol) – Borussia Dortmund (német) 2-1 (1-0)

Gólszerzők: De Bruyne (19.), Foden (90.), illetve Reus (84.).



Fenntarthatósági jelentést készített az Ameropa cégcsoport

Az Ameropa Románia cégcsoport, amelynek tagja a marosvásárhelyi Azomureș is, 2021. április 1-jén nyilvánosságra hozta a 2020-as fenntarthatósági jelentést. A dokumentumot 13 oldalas kiadványként jelentették meg, amely egyebek mellett olyan fejezeteket tartalmaz, mint a Fenntartható mezőgazdaság, Egészség, biztonság és környezetvédelem, Szervezeti kultúra és az emberek. A kiadványról Monica Căbuțal, az Azomureș kommunikációs és közkapcsolati menedzserével beszélgettünk.

– Nehéz évet zártunk, hiszen a 2019-ben kirobbant világjárvány 2020-ban gyűrűzött be Európába, és nem csak az egészségünket kockáztatta, hanem kihatott a gazdasági életre is. Az Azomureșt sem kerültk el a gondok.

– 2020 minket is olyan helyzet elé állított, amellyel még nem találkoztunk, ennek ellenére sikerült folyamatosan termelni, mi több, elértük a 2020-ra tervezett célkitűzéseinket. Lépéseket tehetünk a fenntarthatóság, a környezetvédelem és az energiahatékonyság terén. Továbbra is folytatjuk ezt a munkát, és különböző intézkedéseket hozunk, hogy csökkentsünk az üvegházhatású gázok kibocsátását, hiszen az európai zöldmegyezménynek megfelelően 2030-ig 5%-kal csökkenteni kell a jelenlegi mennyiséget.

– Április elején nyilvánosságra hozták a 2020-as fenntarthatósági jelentést, amely több fejezetre bontva foglalkozik azzal, hogy milyen irányba tart a kombinát ezen a téren.

– A dokumentum azokkal az újdonságokkal, innovációkkal is foglalkozik, amelyeket a cégfejlesztési stratégiába belefoglaltunk. Nem csak a termelésre vonatkozik, hanem a különböző növényi kultúráknak megfelelő hatékony műtrágyázást is szorgalmazza az úgynevezett 4C (sz.m.: románul a kulcsszavak C-vel kezdődnek) elvnek megfelelően, vagyis a megfelelő műtrágya használatát megfelelő mennyiségben, adott időpontban, szakszerűen alkalmazva. Ezért is támogatjuk a termék követhetőségének elvét a farmtól a fogyasztóig, hiszen ez megfelel mind az európai, mind a hazai irányzatnak. Az Azomureș a READ Alapítvánnyal együttműködve szaktanácsadást biztosít azoknak a farmereknek, akik a cégtől műtrágyát vásárolnak.

– Az egyik fejezet a munkavédelemről szól, ahol az áll: annak ellenére, hogy veszélyes környezetben dolgoznak, az alkalmazottak körében kevés baleset történt.

– A jelentésben valóban az áll, hogy a leforgozott 8 órás munkaprogramhoz viszonyítva a munkabaleseti ráta 0,58%, az összmunkaidőhöz viszonyítva pedig 0,46%, ami az Európai Műtrágya-előállítók Szövetségének a szakágazatban készített felmérése szerint 2019-ben az átlag alatt volt.

– Továbbra is vitatott az Azomureș környezetszennyező hatása. Az elmúlt időben az ilyen irányú beruházásoknak köszönhetően sokat csökkent a környezetszennyezés.

– 2020-ban hat alkalommal bejelentette-



Fotó: Azomureș Rt.

nül ellenőrizték a gyártelepet. A mérések azt igazolták, hogy az ipari egység 95,8%-ban megfelel a környezetvédelmi előírásoknak, 10 alkalommal kellett a hiányosságot pótolni, amelyet a gyár azonnal elvégzett. A cég pontra tett egy belső riasztórendszer, amely elemzi a levegő minőségét, és a megadott értékek túllépésekor automatikusan riasztja az illetékeseket. 2020-ban ötször jeleztek környezetszennyezést, amelyet a dokumentumban is megemlítenek, az esetet a cégvezetés mindannyiszor elemezte, meghozta a szükséges intézkedéseket.

– A jelentés egyik fejezete szerint a cégcsoport 2025-ig el szeretné nyerni a szakterületen a kiválósági címet, amelyet szintén a környezetvédelemhez kötnék.

– Ezért elsősorban az energetikai hatékonyságot kell növelni, vagyis csökkentenünk kell a környezetkárosítót, ún. szénkibocsátási lábnyomot. Ezért 2020-ban több olyan célirányos beruházást eszközöltünk, amelyek lépést jelentenek a kiválósági cím elnyerése irányába. Nagy teljesítményű frekvenciámódosító salétromsav-szivattyúkat szereltünk fel az NPK-részlegen. A konvektor évi 25 megawattórával csökkenti az áramfogyasztást, és biztonságosabbá tette a salétromsavval való ellátást a gyártási folyamatban. Ugyanakkor egy áramingadozás-ki egyenlítő állomást is felszerelt a cég a saját szennyvíztisztító állomásán, aminek köszönhetően az áramfogyasztás 3-5%-kal csökkent, ami évi 40 megawattóra energiamegtakarítást jelent. Ugyancsak 2020-ban a gyár négy gyártóegységéhez külön-külön frekvenciakonvektorokat szereltek fel, amelyeknek köszönhetően évente 6.975 megawattórával csökkentették az áramfogyasztást, hatékonyabbá tették a technológiai folyamatokat, ami szintén hozzájárult a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséhez. A tavaly korszerűsítették a gyártelep közvilágítását, ezáltal is évente 93 megawattot spórol a cég. Szintén energiatakarékossági szándékkal folyamatban van az ammóniárészlegen egy kondenzvízturbina felszerelése. A számítások szerint ha besze-

ken. A beruházásokat norvég kormányalakokból támogatták 601.000 euróval, ez a beruházás értékének a 37%-a.

– Amint korábban említette, 2020-ban számos olyan beruházás volt, amely növelte az Azomureș energetikai hatékonyságát, és egy új terméket, az ún. AzoGrow NPK-t is piacra dobtak. Milyen fejlesztési terveket valószínűleg megvalósítanak 2021-ben?

– Amint a jelentésből is kiderült, a legfontosabb célkitűzés, hogy előkészítsük, erősítsük a gyártelep és a termelőegység fenntarthatóságát. Természetesen folytatjuk az elkezdett és folyamatban levő tervek kivitelezését, de újakat is kezdeményezünk. Három évvel ezelőtt az Azomureș a „Lépések a kiválóság felé – 2025” elnevezésű ambíciós, hosszú távú terv keretében elsőbbségi sorrendet állított fel, számunkra fontosak a biztonság, az energiahatékonyság növelésére szánt projektek, illetve a káros gázok kibocsátásának a további csökkentése. Amint említettem, tekintettel arra, hogy sikerült külföldi pályázaton támogatást nyerni az energetikai projektekre, elérhetjük az Európai Bizottság zöldmegyezményébe (Green Deal) foglalt célkitűzést, vagyis azt, hogy 2030-ig 55%-kal csökkentsük az üvegházhatású gázok kibocsátását. Az Azomureș már 50%-kal csökkentette a mennyiséget, így közel állunk a zöldmegyezmény célkitűzésének teljesítéséhez. Az említett stratégiai program alapján folytatjuk a kutatásokat, az újításokat azért, hogy ezáltal támogassuk a fenntartható mezőgazdálkodást. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy kidolgozzuk a megfelelő használati utasítást műtrágyatípusonként, hogy a gazdák hatékonyabban, környezetkímélőbben gazdálkodjanak. Továbbá az Azomureș hosszú távú stratégiája szerint a környék legkedveltebb munkaadójává szeretne válni. Arra összpontosítunk, hogy erősítsük meglévő programjainkat, új munkaerőt, tehetségeket vonzunk. Azon leszünk, hogy rendszeres, hosszú távú szakképzést biztosítsunk az alkalmazottaknak, így jelentősen hozzájárulunk a környék gazdaságának fejlesztéséhez is.

(X)



Monica Căbuț

relik az említett turbinát, az Azomureș évente több mint 14.000 megawattal több áramot fejleszt saját használatra, ami az évi fogyasztás 3,3%-a. Így az országos hálózatról ennyivel kevesebbet használunk el, ami azt jelenti, hogy a gyár évi szénkibocsátási lábnyoma 4.400 tonna szén-dioxiddal csök-



Francia minisztereket titkos éttermekbe járással és luxuspartizással vádolnak

Vizsgálatot indítottak a francia hatóságok, miután egy televíziós dokumentumfilmben azzal vádoltak meg minisztereket, hogy titkos éttermekben étkeznek a koronavírus-járvány miatti lezárások idején.

Mózes Edith

A dokumentumfilmet az M6 francia tévéadón sugározták a múlt hét végén, amelyben egy férfi névtelenül azt állította, hogy két vagy három zugétteremben is járt az utóbbi időben, ahol „több miniszterrel is találkozott”. Arról is szó esett a filmben, hogy nemcsak étkezni lehet titokban, hanem luxusbulikat is tartanak a gazdagoknak, ahol a Michelin-csillagos séfek fogásai mellett kaviárt és pezsgőt szolgálnak fel, maszkot pedig senki nem visel.

Párizsi ügyészi hivatal:

vizsgálat veszélyeztetés miatt

A párizsi ügyész hivatala közölte: vasárnap indítottak vizsgálatot az ügyben veszélyeztetés és titkos foglalkoztatás miatt. Azt is kinyomozzák, hogy az összejöveteleken megsértették-e a közegészségügyi szabályokat, és hogy kik voltak a szervezők, valamint a résztvevők.

Azóta egyébként a koronatanú visszavonta valamását.

Bruno Le Maire gazdasági miniszter tagadja a vádak

Néhány miniszter azonnal tagadta a vádak. „Nincs kivételezés senkivel, és kíváncsi lennék, hogy ez a vendéglátós vajon szolgáltatott-e nevet is, ha már olyan jólérsült” – mondta a gazdasági miniszter, Bruno Le Maire a francia sajtónak.

Gerald Darmanin belügyminiszter arra kérte a rendőrséget, hogy vizsgálja ki az állításokat, és ha



Bruno Le Maire gazdasági miniszter

(Wikipédia)



Gabriel Attal kormányzóvivő

Forrás: index.hu

alátámaszthatók, akkor citálják bíróság elé a „titkos vacsorák” szervezőit és a résztvevőket.

Gabriel Attal kormányzóvivő:

a kormányznak feddhetetlennek kell lennie

A francia éttermek október vége óta zárva vannak a koronavírus-járvány miatt. Szombattól azonban legalább négy hétig ismét szigorúbb intézkedések érvényesek az ország egész területén a fertőzésszám gyors emelkedése miatt.

A kormányzóvivő, Gabriel Attal vasárnap este közölte az LCI televízióban, hogy a hatóságok már hónapok óta nyomoznak, hogy zugpartikat és -éttermeket fűleljenek le. Már 200 embert azonosítottak, akik szerinte súlyos büntetést kapnak majd. Hozzátette: a kormány minisztereinek feddhetetlennek kell lenniük.

A franciák „vére szomjaznak”

A vádak természetesen körbementek a közösi médián is, ahol az #OnVeutLesNoms (Neveket Akarunk) hashtaggal fejezik ki felháborodásukat a franciák. A #MangeonsLesRiches (EgyükMegAGazdagokat) hashtag is népszerűvé vált.

Antoine Léaument, egy szélsőbaloldali párt, a France Insoumise képviselője arról tweetelt utóbbi hashtaggal, hogy amikor diákok állnak sorba étel-ségélyért, amikor nyolcmillió embernek van erre szüksége az országban, eközben 460 eurós menüket szolgálnak fel a gazdagoknak. Mások azonban azon keseregnek, hogy mindegy, mi igaz a vádakból, az emberek „vére szomjaznak”.

„Az, hogy a koronatanú visszavonta a vallomását, nem lesz hatással arra, hogy az emberek szeretnék azt hinni: a miniszterek megsértették a törvényt” – írja Raphaël Enthoven filozófus. „Az emberek bírósága vére szomjazik, és neveket akar.”

Forrás: Euronews

Pánczél Károly: Magyarországnak ki kell állnia az őshonos nemzeti kisebbségek mellett

Magyarországnak továbbra is ki kell állnia az európai őshonos nemzeti kisebbségek mellett – mondta Pánczél Károly, az Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottságának elnöke szerdán, annak kapcsán, hogy az Országgyűlés szerdán kezdte tárgyalni a Minority SafePack európai polgári kezdeményezésről szóló határozati javaslatot.

Az őshonos nemzeti kisebbségek védelmét célzó Minority SafePack aláírásgyűjtése 2017-ben indult az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) és az RMDSZ szervezésében, amelyet a nemzeti összetartozás bizottsága és az Országgyűlés is támogatott.

Pánczél Károly hozzátette: az aláírásgyűjtés 2018 tavaszán sikerrel zárult, a kezdeményezők a szükséges egymillió helyett 1,1 millió érvényes támogató nyilatkozatot gyűjtöttek össze a szükséges hét helyett tizenegy tagállamban.

Az Európai Parlament is támogatta a kezdeményezést, de az Európai Bizottság teljes egészében elutasította azt, ezzel pedig semmibe vette az európai polgárok akaratát – fogalmazott a politikus. Hozzátette: a bizottság a döntésével elmulasztotta azt a történelmi lehetőséget, hogy foglalkozzon az európai őshonos nemzeti kisebbségek nyelvének, hagyományának, kultúrájának védelmével. A bizottsági elnök jelezte: az őshonos nemzeti ki-

sebbségek ügye „nem csak magyar ügy”, összesen 50 millióan élnek őshonos nemzeti kisebbségiként valamely uniós tagállamban.

Pánczél Károly közlése szerint az Európai Bizottság döntése után szolidaritási mozgalom indult el Európában, ehhez csatlakozna a határozati javaslatlall Magyarország is.

A határozati javaslat szerint az Országgyűlés továbbra is kiáll a külhoni magyar közösségek és az Európai Unióban élő őshonos nemzeti kisebbségek mellett. Pánczél Károly elmondta azt is, a bizottság egyhangú döntéssel támogatja a határozati javaslatot, és reményei szerint a három hét múlva esedékes szavazáson is a legtöbb frakció támogatni fogja azt.

A bizottság elnöke szólt arról is, hogy a Minority SafePack (MSPI) kezdeményezőbizottsága az Európai Unió Bíróságán indított eljárást az Európai Bizottság (EB) elutasító döntése ellen.

Az európai polgári kezdeményezés jogintézménye lehetővé teszi, hogy az Európai Unió állampolgárai közvetlenül felkérjék az Európai Bizottságot, terjesszen elő jogalkotási javaslatot a hatáskörébe tartozó területen. A polgári kezdeményezést a 27 uniós tagország közül legalább hétből származó, legkevesebb egymillió uniós polgárnak kell aláírásával támogatnia. A hét tagállam mindegyikében össze kell gyűjteni az adott országra vonatkozó, minimálisan szükséges számú aláírást. (MTI)

Az IMF 6 százalékra javította a gazdaság idei várható teljesítményét

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 6 százalékra javította Románia gazdaságának idei várható teljesítményére vonatkozó előrejelzését a korábban közölt 4,6 százalékos növekedés helyett – derült ki az IMF tavaszi világgazdasági prognózisából.

A valutaalap honlapján kedden közzétett tanulmány szerint Romániát csak Spanyolország fogja megelőzni 6,4 százalékos várható gazdasági növekedéssel.

A washingtoni pénzügyintézet a jövő évi román gazdasági növekedésre vonatkozó előrejelzését is megemelte, így a korábban közölt 3,9 százalékos GDP-bővülés helyett 4,8 százalékos

növekedésre számít 2022-ben. Az előrejelzés szerint a román GDP-növekedés mind az idén, mind jövőre meghaladja az idénre tervezett 4,5 százalékos uniós átlagot, valamint a 2022-es 3,9 százalékos átlagnövekedést.

Az IMF az idén 2,8 százalékos inflációra számít a korábban közölt 2,5 százalékhöz képest, majd 2022-ben várhatóan 2,1 százalékra mérséklődik a prognózisa szerint.

A román hatóságok az idei állami költségvetést 4,3 százalékos gazdasági növekedéssel számolva tervezték meg. A Világbank március végén 4,3 százalékra javította az idei várható román gazdasági növekedést a korábbi 3,5 százalékhöz képest. (MTI)

radio.kptv.ro

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag és alumíniumredőnyöket, szalagfüggönyöket, belső redőnyöket, szűnyoghálókat. Tel. 0744-121-714, 0766-214-586. (11305)

VÁLLALUNK tetőkészítést lemezből, cserépből; ácsmunkát, teraszkészítést, garázsfelújítást, csatornajavítást, bármilyen kisebb javítást és mindenféle más munkát. Tel. 0747-508-707, Misi. (11390-I)

TETŐFEDÉS fém- és hagyományos cseréppel, ácsmunka, tetőjavítás, szigetelés kartonnal, gyors kisebb javítások. Tel. 0749-689-653. (11399)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, anyós, nagymama és testvér,
ISZLAI ILONA
életének 72. évében, 2021. március 28-án, tragikus körülmények között megpihent.
Végső nyugalomra 2021. április 9-én, pénteken 14 órakor helyezük a nyárádmagyarósi temető-kertben.
Szeretett családja. (11394-I)

Szívünk mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesapa, nagytata, dédnagytata, testvér, sógor, rokon, jó szomszéd,
GYÖRGY LAJOS
életének 74. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Drága halottunk földi maradványait 2021. április 9-én 15 órakor helyezzük örök nyugalomra a Jeddi úti temetőben, református szertartás szerint. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Gyászoló szerettei. (11409-I)

Fájó szívvel búcsúzunk a szeretett testvértől, nagybácsitól, sógortól, keresztapától, a folyfalvi születésű
ASZALOS KÁROLYTÓL
aki életének 62. évében rövid szenvedés után csendesen megpihent. Örök nyugalomra 2021. április 8-án 14 órától helyezzük a meggyesfalvi sírkertbe. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Emlékét örökre megőrzik szerettei. (sz.-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket, együttérzésünket fejezzük ki kolléganőnknek, Kiss Juliannának szeretett FÉRJE elvesztése miatt. Nyugodjon békében! Az OrtoProfil munkaközössége. (sz-I)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik SZILÁGYI MÁRIA szül. Imre temetésén részt vettek, sírjára koszorút helyeztek. A gyászoló család. (11388-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

KFT. RAKTÁRI MUNKÁST alkalmaz. Tel. 0721-458-860. (sz.-I)

TAPASZTALATTAL RENDELKEZŐ KERTÉSZT keresünk igényes munkára, heti többszöri foglalkoztatásra. Érdeklődni a 0733-990-055-ös telefonszámon. (sz.-I)

MAGÁN ÉPÍTŐCÉG SZAKMUNKÁSOKAT és SEGÉDMUNKÁSOKAT alkalmaz. Tel. 0742-664-124. (11299)

KEDVEZMÉNY szemüvegkeretekre és napszemüvegekre

-20%

-10%

-50%



MAROSVÁSÁRHELY(TUDOR)
0755 088 379/ 0265 250 475

SZÁSZRÉGEN (CARDINAL)
0728 908 856

MAROSVÁSÁRHELY
0733 533 976

SZÁSZRÉGEN (LIBERTÁTI)
0733 553 971

MEDGYES
0735 830 678

NYÁRÁDSZEREDA
0733 553 973

DICSŐSZENTMÁRTON
0736 386 353

MAROSLUDAS
0735 786 853



tel.: 0265-220-099
www.lammikrohitel.ro

therezia® Mezőpaniti tejtermékek...



FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó		• Emma vendéglő,	- 0740-083-077
- információ	- 118-932	hidegtálok készítése	- 0365/404-664
- általános	- 118-800	• Prefektúra	- 0265/266-801
• Központosított ügyelet		• RDS-RCS	- 0365/400-401
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,			- 0365/400-404
Csendőrség, Mentőállomás):	112	• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-801-929
• Rendőrség	- 0265/202-305	- vidék	- 0265/929
• SMURD (betegekkel		• Delgaz Grid	- 0265/200-928
kapcsolatos információk)	- 0265/210-110		- 0800/800 928
• Sürgősségi szolgálat:		• Aquaserv:	
- gyermekeknek	- 0265/210-177	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
Marosvásárhelyi		- közönségszolgálat	- 0265/208-888
Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	- központ	- 0265/208-800
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS,			- 08008 208-888
otthongondozó szolgálat,		• Fogasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
8-16 óra között:	0736-883-110	• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Optika-Optofarm		• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés	
- 0265/212-304		(0-24 óra), professzionális balzsamozás	
- 0265/312 436		Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
- 0265/250-120			- 0744-282-710
- 0265/263 351		• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
• Marmed	- 0265/250-344	koszorúk	- 0745-606-269
járóbeteg-rendelő:	- 0756-468-658	és halottszállítás	- 0758-047-604
	- 0729-024-380	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
Labor	- 0751-114-307		- 0265/262-907
	e-mail: marmed@armed.ro,		
	www.marmed.ro		
• Dora Optics	- 0733-553-976		
• Dora Medicals	- 0265/212-971		
• Radiológia, echográfia			
Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446		

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.



Marosvásárhelyi
Rádió
Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM



MOZAIK

ÉLŐBEN HÉTKÖZNAPOKON 18:15-TŐL

Hirdessen Maros megye
legolvasottabb napilapjában!

NÉPÚJSÁG

Kényelmesen megteheti
online is.